

VYTAUTAS PETKEVIČIUS

KODELČIUS

ODELČIUS

miniatiūrų
apysaka

Vytautas
Petkevičius

KODELČIUS

miniatiūrų
apysaka

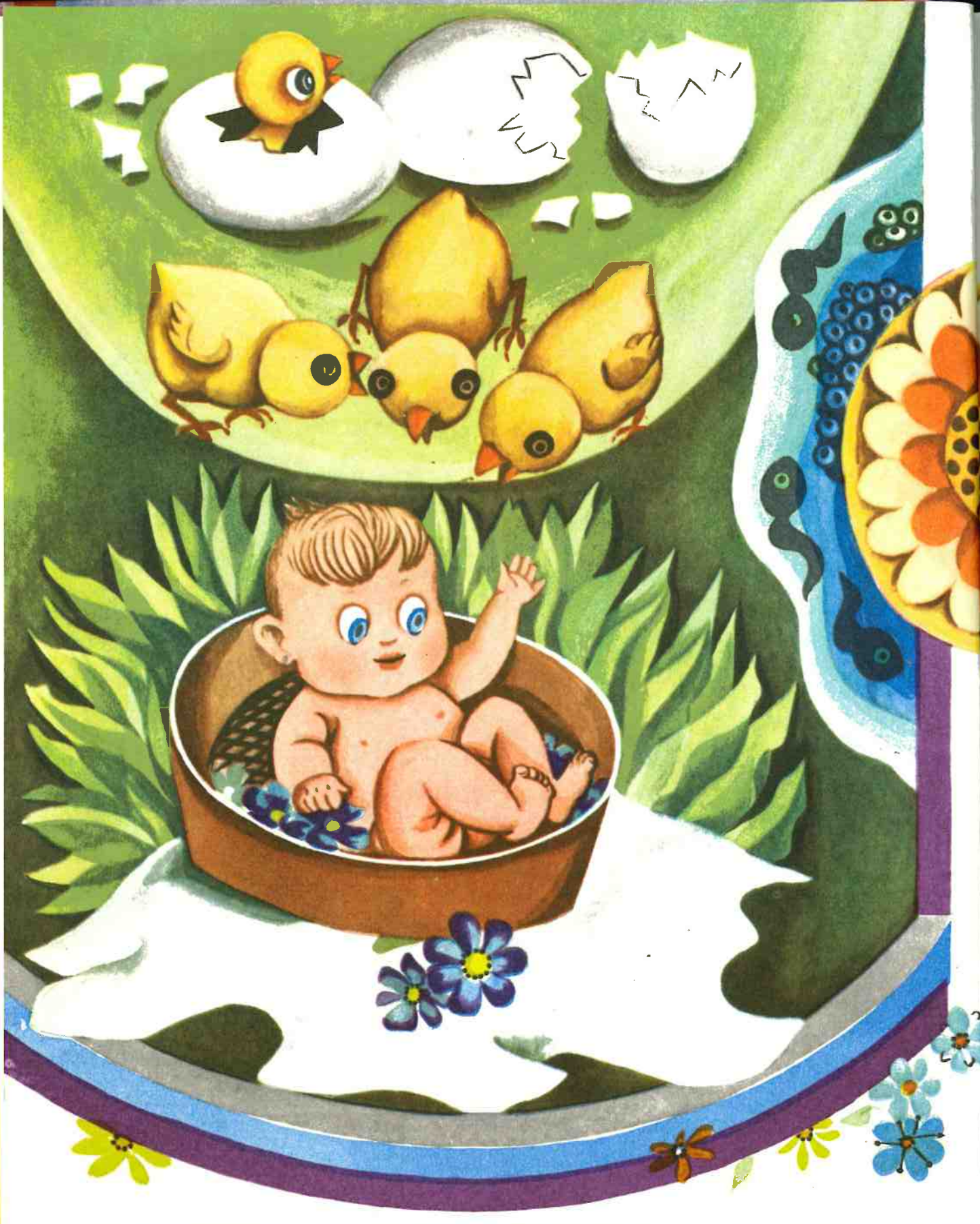
Iliustravo
ALBINA MAKŪNAITĖ

VILNIUS
1974

Lietuvių Kultūros Centras, New Yorko
ANTONIO PASADUNO Vaga

8-31
6063

Mažų vaikų nėra,

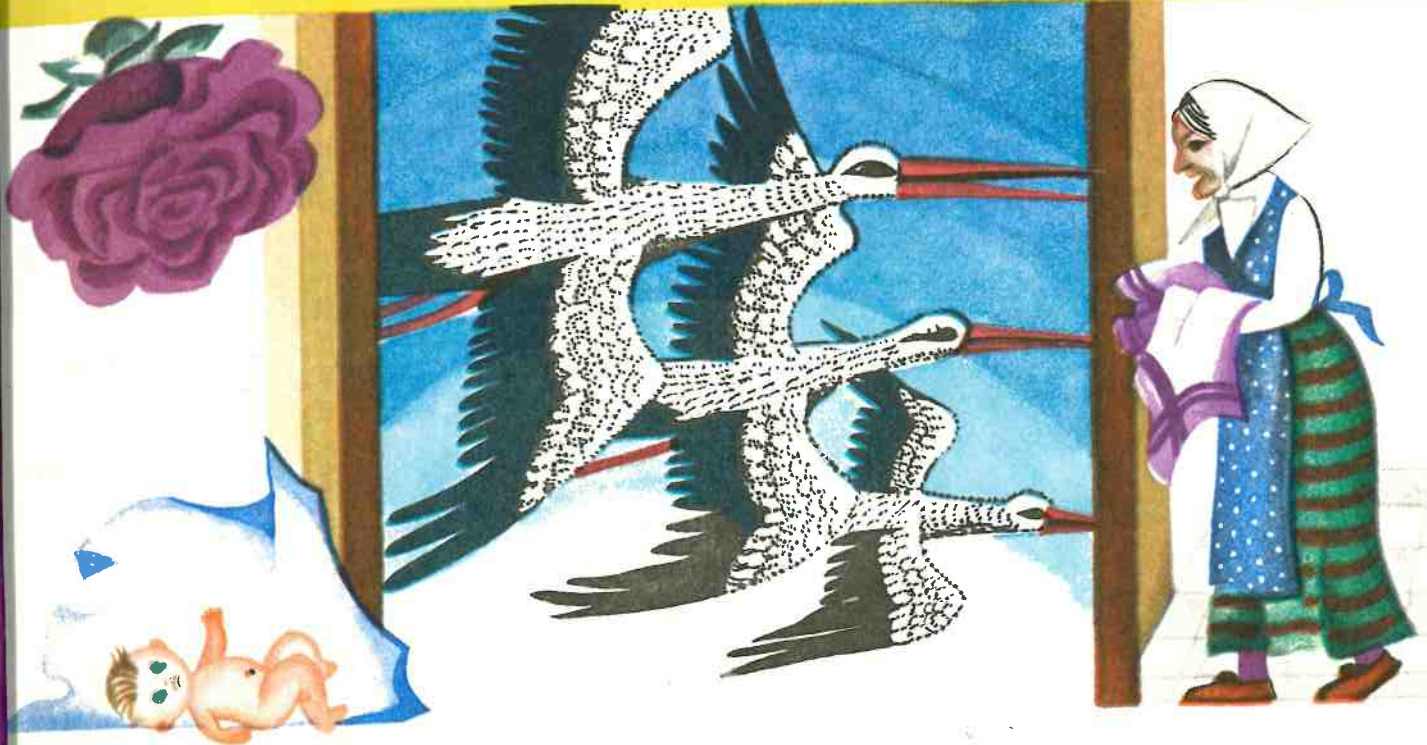
Yra tik neužaugę...

Saulius Maniokas, 5m.

**MANO
BROLIUKAS
POVILIUKAS**

GANDRO DOVANA

ano broliukas dar visai naujas. Jis net neišpakuotas. Mamytė jį tik atriša, pažiūri, ar nesugedęs, ir vėl atsargiai suvynioja kaip kokį saldainį.

Kai aš miegojau, broliuką mums atnešė gandras ir įmetė pro kaminą. Bet jis visai nepanašus į Karlsoną, gyvenantį ant stogo.

— Mamyte, o kodėl jisai nepaišinas?

— Mudvi su močiute jį jau vonelėje išmaudėm, — sako mama, bet aš matau: jį nenori šnekėt su manim. Ji labai užsiėmus.

— O kaip tu sužinojai, kad jis Pauliukas?

— Atspėjau, — dar labiau skuba ji.

— Aš irgi atspėta?

— Ir tu.

— O neatspėtus vaikus pakrikštija, taip?

Mamytė žiūri susiraukus į senelę ir linguoja galvą. Ji pyksta:

— Kam tu jai pasakoji visokius niekus?

Bet senelė pykti negali. Jai reikia krutinti lūpas ir skaičiuoti akis. Ji mezga. Jos abi tyli, o man reikia žinoti. Labai labai!

— Mamyte, o gandrais vaikus gyvus veda ar iš kiaušinio?

— Jis pelkėj suranda, — atsako mama.

— O kas pelkei vaikus atneša?

— Niekas. Jie ten iš kelmo išauga.

— O kai žiema ateina?

— Tada gandrais vaikus iš šiltų kraštų parneša.

Dabar senelė žiūri į mamą ir linguoja galvą, o mama nežiūri niekur. Jai karšta, nes jos taip pykstasi.

Aš netyčia viską suprantu ir sakau:

— Mūsų Pauliukas iš šaltų kraštų, iš šaltų...

— Eik tu, plepute, — pyksta mama. — Dar ką prasimanysi!

— Neprasimanysiu! Jei gandrai vaikus neštų iš šiltų kraštų, tada visi žmonės būtų negriukai.

K

ai gimė Pauliukas, aš labai pasenau. Kaip teta Adelė. Dabar mes abi vyresnės seserys: ji — mamytės, o aš — broliuko, todėl aš greit pražilsiu ir susiraukšlėsiu.

Dabar man reikia daug dirbti, nes mano broliukas gimė basas ir be dantų. Kaip naujagimis. Jis viską valgo ir geria tik per žinduką. Jis tikras žinduolis.

Senelė kalba, kad jam nuo košės plyšta žandai.

Aš labai bijau, todėl aiškinu mamai:

— Mamyte, jis nuo tos košės gali visai suplyšti.

— Eik tu, šnekute, — mama paima broliuką, išvynioja ir nusigandus šūkteli: — Oi tu, begėdi, begėdi!.. Ir ką tu čia dabar pridarei?..

Aš matau, ką jis padarė, bet man vis tiek jo gaila:

— Mamyte, juk jis nekaltas, — užstoju broliuką.

— Vis viena — pasileidėlis, begėdis, — ji varto Pauliuką, bučiuoja ir barasi: — Kur tai matyta?

Man dar gailiau broliuko, todėl aš jai sakau:

— Tai tu pati kalta, tai tu pati begėdė.

— Kodėl, dukryte? — nesupranta mama. — Už ką?

— O kam tu jį surištą laikai?

— Vaikeli, taip reikia, taip visi daro.

— Tada tu jam nors popieriuko įvyniok...

an labai smagu parke vežioti broliuką. Ten visos mamos su vežimėliais: ir didelės, ir senos, ir visai nepažįstamos senelės. Aš parke pati mažiausia mamytė, nes dar nepasiekiu vežimėlio rankenos ir neturiu didelės skrybėlės.

— O kiek tavo broliukui metų? — klausia mėlyno vežimėlio mama.

— Jau greitai bus pusė, — sakau jai.

— Toks dručkis ir tiek mažai?

Ji nieko apie mus nežino, todėl man reikia paaiškinti:

— Jeigu jis nebūtų sirgęs, jam būtų dar daugiau.

Ji juokiasi ir glosto man galvą. Tada aš klaisiu jos:

— O kodėl jūsų vežimėlyje du?

— Jie dvyniai.

— Dvyniai būna tada, kai vienas tikras, o kitas atsarginis, taip?

— Ne, mažyte, jie abu tikri. Patys tikriausi: vienas Vytukas, o kitas Algiukas.

— O mums gana ir vieno Pauliuko, mes ne gobšuoliai.

— Žinoma, žinoma, — skubiai sako ji. — Tu labai protinga mergytė.

— O jis — baisesis rėksnys. Net daktarė jo bijo ir, atėjus pas mus, užsiriša marle burną.

— Vaikeli, tai ne iš baimės, — moko priėjus mama. — Taip daro visi, atėję pas mažus vaikus iš lauko.

— O man taip daryti negalima.

— Kodėl?

— Daktarė tik pasižiūri, parašo receptuką ir išeina, o man gyventi reikia. Ir valgyti, ir dainuoti, ir pasakas sekti... Gal du šimtus kartų per dieną.

— Na, ką tu čia šneki? — stebisi mama. — Juk jis kalbėti dar nemoka.

— Tai kas. Bet jis labai gerai moka klausytis.

ZUIKUTIS

ūsų Pauliukas dabar visai nebe Pauliukas. Jam išdygo keturi dantys. Todėl tėvelis jį vadina Zuikučiu, o mama jį laiko užvertą. Jis renka nuo žemės mažičius trupinėlius, o iš sienos krapšto tinką. Jis viską deda į burną ir, įsikibdamas tvorelės, dar prašo:

— Aldiu, aldiu!..

Aš jam duodu valgyti, bet mama barasi:

— Nekišk per prievartą, vaiką susirgdysi.

— Mamyte, aš jam tik morką.

— Vis viena negalima, jis dar mažas, skrandį sugadinsi.

— Aš jam plutele.

— Negalima.

— Ir kopūsto negalima?

— Jokiu būdu.

— Mamyte, tada jis labai blogas zuikutis.

— Kvailute, jį taip tėvelis iš meilės vadina, — aiškina mama.

— O Pauliukas — jis ne iš meilės?

— Ir Pauliukas, ir Zuikutis, ir Peliukas — visi jo vardai iš meilės.

— Mamyte, bet jis visai ne meilės, tik trupinėlių alkanas.

— Pasitrauk, — jį atstumia mane ir nieko nepaaiškina žmoniškai.

Kaip tetai Adelei. Prie kavos puoduko.

ŠEŠĖLIS

očiutė džiaugiasi, kad Paulius storas lyg sutinęs. O man jo gaila. Aš nemačiau, kada jį sugėlė bitės, bet musės tai tikrai jam buvo užlipusios ant kojų. Dabar jos lyg tešlinės — vis klimpsta, vis kliūva ir negali praeiti viena pro kitą. Todėl broliukas griūva ir griūva. Man baisu, o tėtiui — juokas.

— O kad tave, vėl zuikį pagavai! — sako jis Pauliui. — Tiktai neverk. Priek arčiau, ir aš tave pakelsiu.

Broliukas labai storai keliasi, pribėga artyn ir tyčia parkrinta prie tėčio kojų. Tėvelis jį pakelia, pamėto į palubę, o mane užmiršta.

— Tėveli, jis tau meluoja, — primenu jam.

— Negali būti, — sako tėtis ir garsiai juokiasi.

— Tikrai, tikrai, didžiausias žodis, va tokio didumo, — išskėčiau kiek galiu rankas į šalis.

— Nejaugi? O aš ir nepastebiu.

Man liūdna, kad jis — tėvelis, ir nieko nepastebi.

— Tik tu gerai pasižiūrėk, jis tyčia griūva, — vėl rodu jam.

Tėvelis pasilenkęs žiūri, bet nieko nemato.

— Dukryte, tai jo šešėlis tyčia virtinėja, o Paulius — rimtai, už jo užkliuęs.

Aš irgi žiūriu atsiklaupus į šešėlį ir matau, kaip jis tyčia patraukia Pauliuką už kojos.

— Jį reikia kilimu užkloti.

— Ką? — nesupranta tėtis.

— Šešėlį.

— Kodėl? — jis vėl nieko nenori suprasti.

— Na, kai užklosim, tada niekas už jo neužklius, ir tu visus galėsi kilnoti ant rankų, ne vieną Pauliuką.

MEDKIRTYS

an patinka, kai židinyje spragsi malkos ir šviečia ugnis. Tada ant grindų lekia kibirkštys. Iš jų pasidaro naminis saliutas. Ir dar man patinka, kad šešėliai patys laipioja ant sienų. Aš pasispiaudau pirštuką ir kišu jį prie karštos geležies.

Seilės čirškia.

Pauliukas irgi spiaudo, bet pataiko tik sau ant barzdos. Jis kiša sausą pirštą ir nudegęs rėkia:

— Popis, popis, pupupopis!..

Jam labai skauda. Dabar jis bijo ugnies. Todėl sėdi ant grindų ir plėšo laikraščius, bet mano, kad skaldo malkas.

Jis medkirtys — laikraščių plėšytojas.

Senelė susemia smulkius popieriukus ir supila juos į židinį. Šokteli liepsna. Pauliukas juokiasi ir sako:

— Unytė ba-baaa!

Parėjo mama. Ji tokio žaidimo nežino, todėl skiautes pila į kibirą. Tada Pauliukas verkia.

— Na, kam tu skriaudi mano padėjėją? — sako senelė. — Ar nematai, kad jis už mane skaldo malkas?

Broliukas juokiasi ir vėl sėda plėšyti popierių. Mamytė po juo pamato savo storąją knygą ir atima.

— Na, knygų tai jau nelieskit, — sako ji ir pagraso pirštu.

— Mamyte, jis protingas, jis ant jos tik sėdi. Jis niekada neplėšo knygų. Jis tik vedžioja piršteliu ir skaito.

Mamytė šypsosi:

— O kodėl jis skaitydamas tyli?

— Mamyte, nejaugi tu nežinai, kad jis dar nemoka kalbėti?..

K

as nedirba, tas tinginys, o kas nekalba — tas nebylys bedarbis. Mūsų Pauliukas dar mažas. Jis moka tik žaisti, todėl sekioja paskui ir visą laiką klausinėja:

- O kas aš dabar?
- Tu mokinys.
- Nunuoliu.

Jis viskuo nori būti: ir liūtu, ir degtuku, ir tėveliu, ir šaldytuvu, tiktai ne mokiniu. Tokio tingėjimo dar nematė pasaulis.

- Tada tu būk mokytojas, o aš — mokinė.
- Nunuoliu.

— O tu norėk. Tau reikia norėti, nes tu dar nemoki kalbėti. Sakyk — arkllys.

- Lekis, — neištaria jis.
- Karkvabalis.
- Kvarcpagalis, — jis vėl nemoka sakyti.
- Dieve tu mano, ar tu negirdi: ku-pra-nu-ga-ris!
- Klupanugaris.
- O dabar — laikrodis.
- Laikdaris.

Jis viską iškraipo kaip sugedęs televizorius. Su juo reikia auksinės kantrybės, o mano tiktai kaulinė.

- Pauleli, o dabar padainuokim, — mokau jį:

*Opa opa opa-pa,
Buvo žirnis ir pupa!*

- Pa pa pa, buvo zitis, zitis, zitis, — dainuoja Paulius ir dar juokiasi. Aš statau jį į kampo, bet jis neklauso.
- Nunuoliu pampą, — spiriasi abiem rankom. — Nunuoliu! — Jis net nežino, kad be kampo aš jo negaliu išmokyti.
- Tada mes mušamės. Jis verkia, o aš skundžiuos mamai:
- Jis — begėdis, neklausiukas. Jis — televizorius.
  - Bet kodėl tu jį taip vadini? — nieko nesupranta mama.
  - Jis visą laiką švepluoja ir mirksi kaip sugedęs.
  - Ir kas čia tokio? Juk jis dar mažas.
  - Mažas!.. bet jau negalima nugincyti kaip didelio televizoriaus.

LIŪTO TĒVAS

es žaidžiam skiniuką. Pauliukas įkiša galvą močiutei į skreitą ir šaukia:

— Arask!

Jis mano, kad mes jo nematom, ir kenčia. Tyliai tyliai, kaip po tėvelio kepure. Ir dar tyliau.

Aš tyčia ieškau labai ilgai. Jis neišlaiko ir atsisėda.

— Aš čia! — džiaugiasi, kad niekas jo nerado, ir vėl slepia galvą. Kai pavargsta, tada sako: — Teks. Badar tu!

Aš slėptis bėgu toliau. Žolytės kimba man už kojų ir liepia griūti. Aš

virstu, o Pauliukas atsargiai atsisėda. Jis bailiukas nedrąsuolis. Jis bijo kūlversčių ir drugelių.

— Jis nekanda? — rodo piršteliu.

— Ne.

— Kas jis toks?

— Drugelis.

— O tas didelis?

— Irgi drugelis.

— Ne. Tas didelis — drugas, o tas mažas — drugelis, — nesutinka jis ir trepteli koja.

— Koks tu kvailelis, — noriu jam išaiškinti. — Reikia sakyti, kad jie abu drugeliai.

— Blogai reikia, — nesutinka jis ir sugrižta pas močiutę. Jis nori pasitikrinti, bet drugelių nebėra. Skraido tik vienos bitės. Didelės ir mažos.

— Kas čia? — rodo Pauliukas į jas pirštu.

— Ta mažytė — bitutė, o ta didelė — bitė kamanė, — sako jam močiutė, o Paulius jai pritaria:

— Gerai. O ką ji daro?

— Neša medų.

— O ką ji sako?

— Dūzgia.

— Ji nepyksta?

— Ne, ji gera.

— O kas negera?

— Musė.

— O kas dar?

— Širšė.

— O dar?

— Kandis, uodas, gylys, mašalas, erkė...

Staiga broliukas ima verkti ir slepiasi po močiutės skara.

— Na, kas gi tau, balandėli, ko raudi? — nustemba močiutė ir ima dairytis.

— Daug negerų, — kūkčioja Pauliukas ir rodo pirštu į didelę mėlyną musę, atlėkusią ant numestų jo drabužių. — Kokia baisi musė kamanė. Aš jos bijau. Ji negera.

— Juk tu vyras, — ramina jį močiutė. — Tau negalima bijoti. Geriau paimk ir pats jį nugąsdink, tegul nelenda, kur nereikia.

Broliukas rėplioja keturiomis ir atsargiai gąsdina. Musė pabėga. Nulekia ir kita. Pauliukas juokiasi. Jam patinka, kad jo visi bijo, todėl jis urzgia ir ant manęs.

— Kas tu dabar, vilkas? — klausia jo močiutė.

— Ne, — Povilas purto galvą ir gąsdina toliau.

— Oi, kaip baisu! — žaidžiu ir aš. — Tu lokys?

— Ne, — broliukas urzgia dar labiau ir taikosi įkąsti.

— Tu tigras?

— Ne.

— Tu tikriausiai liūtas?

— Ne!

— Tai kas tu toks, Pauleli?

— Aš — liūto tėvas, — sako jis ir puola jau ant močiutės.

KATINAS PRUNCĖ

K

ieme mes žaidžiam visokius žaidimus, bet dažniausiai — muštynių karą. Kaip televizorių. Pauliukas dar nemoka numiręs šaudyti, todėl jis būna tik belaisvis. Dideli ir seni vaikai jį apsupa negyvą, liepia atmerkti akis, o paskui tardo:

— Kaip tavo vardas?

— Paltis, — sako jis.

— O pavardė?

— Belaisvis.

— O koks, raudonasis ar baltasis?

— Aš dėdė Sezaris.

— Tai ne pagal taisykles. Atsakyk kariškai: tu priešas ar draugas?

— Aš — katinas.

Geriau jis taip būtų nesakęs. Vaikai prisimena, kodėl Pauliukas bijo katino, ir apstoje ima šaukti:

— Palti, Palti, pasakyk, ką šiandien sapnavai?!

— Ne, geriau tegul eilėraščių!.. Apie katiną!..

Broliukas nenori visą laiką būti tik belaisviu. Jis trepteli koja ir sako:

*Ėjo, ėjo liūtas
Ir sutiko lapę,
Ir suėdė katiną.*

Visi vaikai žino, kas bus toliau, ir dar garsiau juokiasi. O man dėl jų gėda. Ir dėl broliuko. Aš tyliau, o Paulius jau verkia. Jis nenori sakyti, bet vaikai lenda ir lenda. Jie nugalėtojai, broliuko užkariautojai.

— Nereikia apie katiną, jis negeras, — sakau jiems ir noriu nusivesti broliuką į šalį, bet jie neleidžia:

— Palti, Palti, kodėl tas katinas negeras? Tu nebijok, sakyk teisybę, mes jį nušausim! — jie jau pešioja broliuką kaip širšės.

— Jis man padaro į lovytę, — sako Paulius.

Vaikai patenkinti kvatoja. Jie ploja katučių ir šaukia. Juokiasi su jais ir Pauliukas. Jis mažas ir greitai viską užmiršta. Jis dar nieko neišmano ir, eidamas gulti, visada pasideda šalia savęs šautuvą. Kitaip jis neužmiega. O dažną rytą, nenušovęs katino, vėl nusiminęs teisinasi:

— Verkiau, verkiau ir pilną priverkiau...

PADĖJĖJAS

es tvarkom kambarius. Mama su dideliu skuduru, aš su mažu, o Pauliukas su... nieku, tiktai su delniukais. Jis eina keliais ir ūžia kaip dulkių siurblys. Jis visas purvinas. Jis pinasi po kojom ir vos nepargriauna mamos. Ji išsigąsta:

— Tu vieną kartą išvesi mane iš kantrybės, — šlepteli jam per sėdynę skuduru.

Pauliukas tyli. Jo lūpos kruta. Akytės mirksi. Jis greitai verks.

— Mamyte, — aš noriu užstoti broliuką, — jis bus geras, jis tik atves tave į kantrybę, — sakau jai.

— Atvesiu, — prižada ir Povilas.

Mama skėsteli rankom ir nusišypso. Ji jau nepyksta, ji aiškina:

— Ar tu matei, kad aš kada nors dulkes šluostyčiau plikomis rankomis? Pauliukas dar labiau nutyla ir tempia lūpą. Dabar jis rėks.

— Mamyte, bet jis dar niekada tavęs nematė tokios mažos, — ginu broliuką.

— Nematė, — pritaria ir Paulius.

Mama nuleidžia rankas ir atsisėda ant taburetės.

— Tiek to, — pagaliau sako ji. — Jei norit, dirbkit. O tu, murziuk, nubėk į virtuvę ir pažiūrėk, ar jau išdžiūvo švarūs skudurai ant radiatoriaus, gerai?

— Gerai, — sako jis.

Pauliukas ilgai neužtrunka. Jis greit atbėga ir sako:

— Jau sušlapę.

Tada mama siunčia mane.

— Na, užteks, — sako ji, kai aš sugrįžtu. — Nebesipurvinkit. Geriau palaistykit gėles.

— Mes jau palaistėm.

— Palaistėm, — atsako ir brolis.

— O į akvariumą vandens įpylėt?

— Ne.

— Tada įpilkit.

— Kad jos dar šito neišgėrė, — sako Paulius, ir aš jo niekaip negaliu užstoti.

Aš taip nemoku.

TĒTIS

ano tēvelis labai didelis ir stiprus. Jis gali pakelti dramblių, mamą arba šešias plytas. Tēvelis kas vakaras matuoja mane prie durų staktos ir klausia:

— Kada gi tu, dukryt, užaugsi?

— Kai būsiu didelė, — sakau ir truputį pasistiepiu. Nedaug nedaug. Tėtukas pastebi ir gnybteli man žanduką. Paskui pamojuoja pirštu. Jis mano, kad aš jį noriu apgauti. Aš taip tik ilginu save, kaip mama, pasistiepus ant aukštų kulniukų.

Už durų pasigirsta žingsniai. Tai Paulius. Jis beldžia į duris ir trukdo mums.

— Tėveli, šaukia! — prašosi į vidų.

— Kas? — atsiliepia jam tėtis.

— Puliukas!

— A, tai tu? — tyčia stebisi tėtukas.

— Tai tu, — atsako jam broliukas ir patenkintas atsistoja šalimais. —

Užaugau.

— O kiek tu užaugai?

— Vieną, vieną, vieną ir dar paskui tiek, — jis išskečia rankas.

Tėtis pažymi pieštuku ir sako:

— O dabar parodykit muskulus.

Poviliukas apžioja nykštį ir pučia. Pučiu ir aš. Pūsdama girdžiu, kaip tiesiasi ir braška ausys. Jos auga. Augu ir aš. Tēvelis pačiupinėja mūsų rankas ir pagiria:

— Tų muskulų didumas!.. Kaip žvirblio kulšys.

— O tavo kaip kieno kulšys? — klausia Pauliukas. — Kaip traktoriaus?

Tėtukas juokiasi ir pasiima sąsiuvinį. Jis visada užsirašo tokius baisingus broliuko atradimus. Aš taip nemoku, todėl sakau:

— Tėveli, ar tu dar būsi didesnis?

— Ne, dukryte. Aš tik pasensiu.

Pauliukas stovi, stovi ir staiga pravirksta. Jis bėga pas močiutę ir persigandęs sako:

— Mes greitai neturėsime tėčio. Jis bus senelis.

KOJŲ DELNAI

as Poviliukas storuliškai storas. Jis tartum pripučiamas liūtas. Tiktai be uodegos. Ir be dviejų kojų.

Mes tyčia iš liūto neišleidžiam oro, kad plaukiodamas broliukas nenuskęstų ir neprigertų. Jis maudosi tiktai su Liūto Tėvu ir su senele, o kitų žmonių dar gėdinasi.

— Močiutė irgi vyras, — sako jis. — Kaip tėtis.

— Kodėl?

— Su ja aš nieko nebijau.

— Neišsigalvok, — nenori tikėti senele.

— Tai tu pati išsigalvojai savo storą balsą. Ir baltus ūsus, — pyksta Paulius, bet močiutė jam kalbėt neleidžia. Ji atima Liūto Tėvą, o broliuką išmuilina. Dabar jis pats panašus į žilą žieminių žmogų, o senele — tik į smarkiai sulytą moterį.

— Nesikraipyk, duok delniukus numazgosiui, — ji pučia po nosim palindusį prakaitą ir negali nupūsti.

- Ar tuos, kur po kojom? — nesupranta Paulius.
 — Negi kojos turi delniukus? — stebisi močiutė.
 — O ką tu dabar kuteni?
 — Padus.
 — Tu jau visai suprotėjai, — dar labiau stebisi brolis. — Kaip kojos gali turėti padus, jeigu jie paliko prie batų?
 — Taip ir turi.
 — Kaip bato?
 — Ne, kaip žmogaus.
 — Prisiūtus?
 — Prilipdytus, — pyksta močiutė.
 Broliukas ilgai žiūri į savo koją, paskui į senele ir pradeda juoktis:
 — Močiute, tada čia ne padas, o nagas.

PASLAPTINGUMAS

K

ai Paulius surūgsta, jis negali kalbėti. Tik pūkščia ir tyli. Jis tikras rūgštynių surūgimas — actas. Jis net su dėde Pranu nenori šnekėtis. Net dūdelės pūsti nenori ir trimituoti.

- Na, būkim pažįstami, — sako jam dėdė.
 — Nebūkim, — pučiasi Paulius.

- O kodėl? — nusimena dėdė.
- O todėl.
- O kodėl todėl?
- O kad todėl todėl.
- O kuo tu vardu?
- Nesakysiu.
- Gal užmiršai?
- Neužmiršau.
- O gal pametei?
- Radau.
- Jeigu radai, tai nors pirmą raidę pasakyk, o pabaigą aš pats kaip nors įspėsiu.
- Mano vardas be pirmos raidės.
- Matai koks!.. Saldainius imi, o pasikalbėt nenori.
- Negaliu.
- O kiek tau metų? — dėdė nori jį būtinai prakalbinti.
- Daug.
- Bet tu nė kiek ne didesnis už pupų pėdą.
- O kiek metų pupų pėdai?
- Irgi daug. Štai šitiek! — dėdė ištiesia rankas. — Iki pat lubų ir dar truputis. O paskui dar iki stogo, — užlipo ant kėdės. — Ir pro stogo skylę...
- Ne iki dangaus? — Paulius jį seka akimis.
- Ne, — dėdė užsiverčia švarką ant galvos ir nušoka lyg su parašiotu. Jis mirkteli broliukui, pasišaukia jį pirštu ir labai tyliai klausia: — Bet kodėl tu šiandien toks nekalbus ir paslaptingas?
- Aš — kosmonautas motociklų meistras, — dar tyliau atsako brolis.
- Eik tu! Bet argi kosmonautams su manim kalbėt negalima?
- O kaip tu manai? Mums net tylėti negalima.
- Ir jie daugiau nesikalba.

uvo gražus oras. Atrodė, kad paukščiai jį mums tyčia prigiedojo. Buvo labai šviesu, nes saulė ir mėnulis švietė iš karto. Jie buvo kaip pašildyti.

Mamytė atnešė į kambarį gražių išsprogusių pumpurėlių. Broliukas pavaikščiojo apie juos, apžiūrėjo, net piršteliu pabandė, bet nieko nesuprato.

— Kas čia? — paklausė jis.

— Kačiukai.

— O ko jie nekniaukia?

— Jie negali, jie auga ant medžių.

Ir vėl Pauliukas nieko nesuprato, todėl baisiausiai supyko:

— Tu pati nieko nežinai. Tu — kačiukų melagė, — pasakė jis, bet aš kitaip paaiškint nemokėjau.

Įsikišo mamytė:

— Na, ko jūs baratės? Kačiukų yra visokių: ir ant medžių, ir gyvų, bėgiojančių po kiemą, — pasakė ji, o kad Pauliukas viską geriau suprastų, aprengė mus ir išvežė už miesto.

Kol pro šalį bėgo namai, broliukas tylėjo, o kai prasidėjo miškas, jis garsiai paklausė:

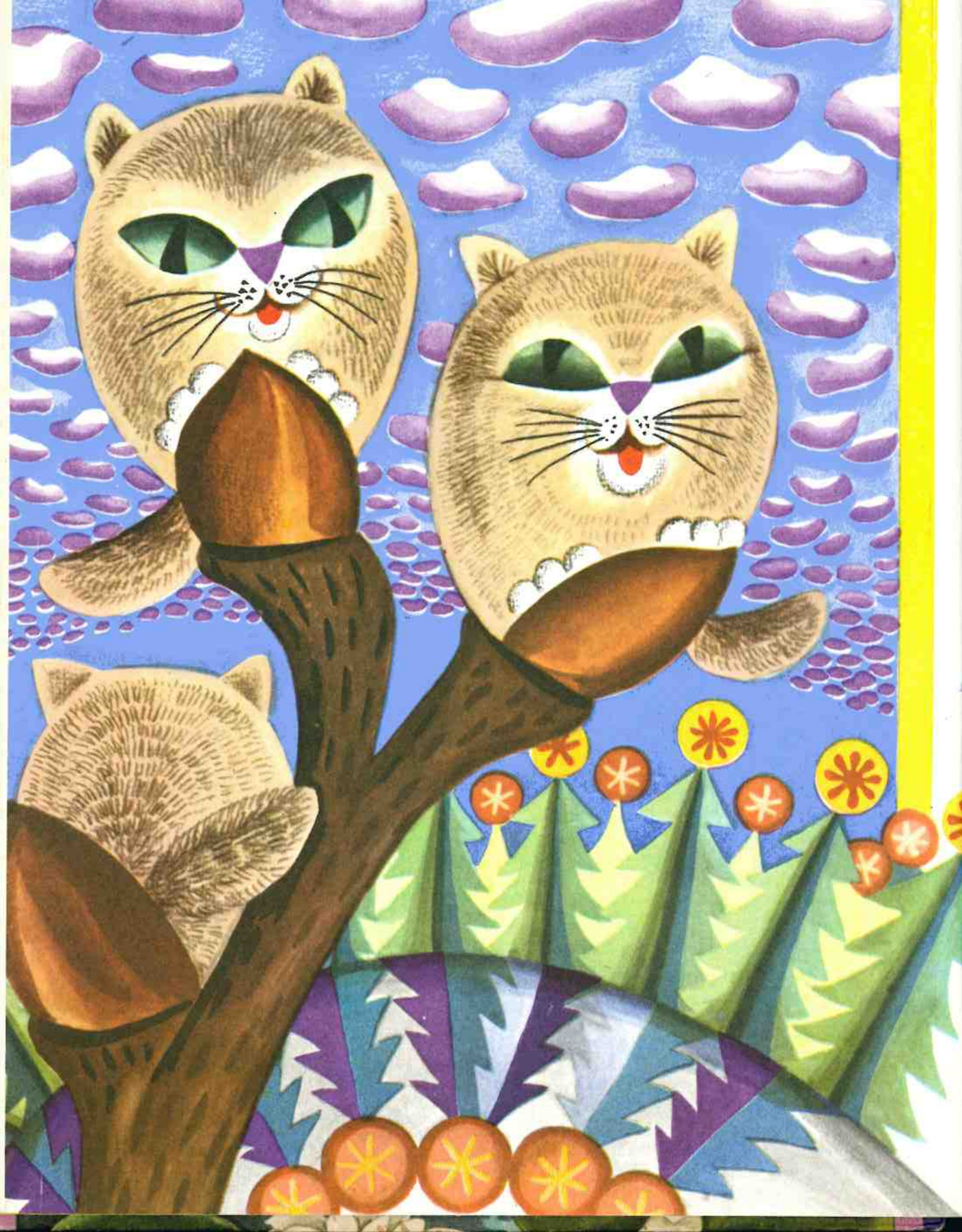
— Mamyte, o kodėl tos eglutės nepapuoštos? Kodėl jos be žaisliukų?

Žmonės ėmė garsiai juoktis. Į mus atsisukęs pažiūrėjo net šoferis. Tik viena mamytė buvo rimta, todėl ji paaiškino:

— Sūneli, miške egličių niekas nei sodina, nei prižiūri, jos auga pačios. Tik per šventes žmonės čia ateina, nusikerta, parsineša namo ir papuošia.

— O kodėl jų čia neatneša atgal?

— Vaikeli, nukirsta eglutė nebeprigyja. Ji numiršta. Paskui ją žmonės supiausto ir sudegina.

Brolis ilgai tylėjo. Jis žiūrėjo čia į mamą, čia į mane, čia į mišką. Jo akytės buvo pilnos ašarų. Aš žinojau, kad dabar jo kalbinti nereikia. Rėks. Bet Paulius neverkė.

— Reikia žaisliukus prigydyti, — pasakė jis ir įsikniaubė mamai į krūtinę.

Šį kartą žmonės pasisuko, bet nebesijuokė. Tik kažkodėl Pauliuką iš mašinos išleido pirmutinį.

Miške mes ilgai vaikščiojom, tačiau kačiukų niekur nesuradom.

— Nu, kur jie, kur? — nerimavo Paulius.

— Matyt, ne čia atėjom, — teisinosi mama.

O grįžtant namo, broliukas sugalvojo:

— Tie nekatiniai kačiukai irgi prigydyti. Ne prie eglaičių, tiktai prie medžių.

Aš nesiginčijau. Užtai broliukas man pasakė:

— Tavo laimė, kad aš tavęs neišmetu kaip eglės.

— Kodėl?

— Todėl, kad tu gera.

Ir mudu susitaikėm.

SUPUVĖ PIRŠTAI

es jau maudomės Nemune. Tėvelis plaukia visas, mamytė — iki pusės, o mudu su Povilu tik iki kelių ir dar negiliau. Prie patkrantelio, kur ne taip šaltas ir šlapias vanduo.

Tik viena močiutė bijo braidyti. Jai daktaras prirašė slogą.

— Ilgai nebūkit! — ji saugo mus.

— Mes truputėli, tik tris kartus! — sako Povilas ir bijo eiti į vandenį. Jis pirma kiša Liūto Tėvą, bet tas nenori nuskęsti ir lenda lauk.

Pūsteli vėjas.

— Žiūrėk, kaip negražiai susiraukė vanduo, — rodo broliukas.

— Tai ne raukšlės, tai raibuliai.

— O jie šalti?

— Nė trupučio.

— Tada gerai, — džiaugiasi Paulius ir ima taškytis.

Aš taip nenoriu. Nuo taškymo ir man daktaras gali prirašyti kokią šaltą ligą. Tada aš turėsiu kosėti, čiaudėti ir, gal būt, numirti sausumoj.

— Nustok, — sakau jam. — Taip ne tik guminis, bet ir tikras žvėris nedaro.

— Tu nebijok, — broliukas kiša man supliuškusį Liūto Tėvą. — Jis jau nekanda. Jam dygsta dantys ir uodega dar neprinokus.

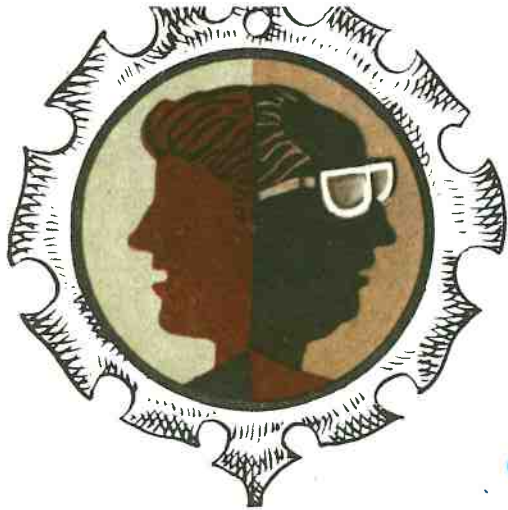
Aš vis viena nenoriu ir einu pas sausą močiutę. Paulius maudosi, užėmęs visą Nemuną. Ilgai ilgai, kol pradeda rėkti.

— Kas tau? — bėga prie jo mama.

— Man pirštai supuvo, — broliukas rodo išmirkusias rankas ir dar garsiau verkia.

Srovė pagauna Liūto Tėvą ir neša tolyn. Aš puolu jo gelbėti. Po mano kojom paskęsta smėliukas, o Nemunas pakyla virš galvos. Jis žalias žalias ir lenda man į burną... Aš nepaleidžiu ir laikau išgelbėjus liūtą, o tėvelis laiko išgelbėjus mane. Aš labai kosčiu, nors daktaras dar nieko neprirašė...

RŪPINTOJĒLIS

abar mes turim du tēvelius: viena portretinī, ant sienos, o kitā — tikrā. Tas, kur ant sienos, labai gražus. Ir jaunus. Jis juokiasi ir laiko parēmes smakrā.

— Tai mūsu rūpintojēlis, — sako mama.

— O kas mumis rūpinasi, kai tētis išeina ī darbā? — klausiu mamos. Mama šypsosi.

— Jis rūpinasi dirbdamas, — aiškina jī.

— O kodēl tas tēvelis su plaukais, o tas, kur pareina īš darbo, su basa galva? — nesupranta brolis.

— Reikia sakyti — plikas.

— O kodēl plikas?

— Tai vis nuo rūpesčių. Jis daug galvoja.

— O nuo ko tu su kasa? — klausia Pauliukas.

Mama apie save aiškinti nemoka:

— Pasenus prapliksiu ir aš.

— Gerai, — sako Paulius.

— Kodēl gerai? — nesupranta mama.

— Kai pasensi, tada tēvelis tau užleis savo vietā.

— Kokiā vietā? — nežino mama.

— Nu, šitā, didelę, — nežino ir Paulius.

— O kam to reikia?

— Todēl, kad seneliams visas visas vietas reikia užleisti, aišku?

— Aišku, aišku, tu mano išminčiau! — mama bučiuoja Pauliū, supa ir glamonėja. Ji visada taip daro, kai jai neaišku.

PRIGÈRÈS LAIKAS

Pauliukas jau seniai pamiršo, kad nuo drėgmės gali supūti rankos. Jis lenda prie vandens kaip koks sušlapėlis. Jis jau prigirdė visus skęstančius daiktus, o šiandien dar akvariume paskandino ir žaislinį laikrodį.

- Pauliau! — šaukia jį tėtis, bet jis neatsiliepia. — Pauliau! Ar tu girdi?
- Aš trijų ausų neturiu, aš užsiėmęs, — atsako jis.
- Ir aš užsiėmęs, — pyksta tėtis.
- Aš nebeturiu laiko, — broliukas vis viena stovi ir neina.
- O tu manai, aš turiu?
- Ir tu neturi, ir aš neturiu, — atsako jam Paulius, — bet mano laikas jau prigėręs.

Tėtis priėjęs žiūri ir dar labiau supyksta:

- O kam tu jį paskandinai?
- O kam jis plaukti nemoka? — Pauliaus nosis ima krutėti. Jis žliumbs, ir labai greitai.
- Dabar ištrauk, — nė kiek jo verksmo nebijo tėtis.
- Aš negaliu.
- O paskandint galėjai?
- Ne, aš jį žuvims daviau.
- Na, gerai, — sako tėtis. — Jeigu tu toks negeras ir užsispyręs, aš paskambinsiu gaisrininkams. Jie atvažiuos, išsiurbs iš akvariumo vandenį, išims laikrodį, o tave į cypę pasodins.

— Neatvažiuos, — visai paniūra brolis. — Mašinos per laiptus negali.

— Na, pažiūrėsim, — tėtukas suka telefoną ir kalba: — Alio, gaisrininkai? Jūs budit? Taip, taip, reikia laikroduką gelbėti. Čia toks labai nege-ras berniukas jį paskandino. Skubiai atvažiuokit, — duoda ragelį Pau-liui. — Pasiklausyk!

Broliukas klauso, klauso ir vos beištaria:

— O kaip atvažiuos, jeigu jie sienoj užmūryti kalba?

— Labai paprastai: su visa siena įgrius.

Ir Paulius neišlaiko, paleidžia dūdas. Jis verkia ilgai, gaudžiai, tačiau tėtukas jam nekliudo. Kai jie abu pavargsta, tėtis nusileidžia:

— Na, gerai. Bėk ir pasislėpk, kol man praeis pyktis.

Broliukas užlenda už spintos. Tėvelis skaito laikraštį. Močiutė pirma pa-gaili išdykėlio.

— Pauliuk, kur tu? — šaukia jį.

— Manęs nėra, — atsako jis.

— O kur tu dingai?

— Išėjau į laukan.

— Kas gi taip šneka — į laukan? — moko jį tėtis. — Reikia sakyti arba į lauką, arba laukan. Kitaip negalima.

— Galima, — iškiša galvą Pauliukas. — Taip toliau atrodo, ir tu manęs nematai...

MIEGADIENIS

ekmadienį mūsų močiutė vadina miegadieniu. Ji tiek daug metų miega ir vis negali išsimiegoti. Kai guli ji, nesikeliam ir mes. Tada pasidaro tikra ligoninė, o mūsų kambarys — tėvelio nervų skyrius.

— Sveiki gyvi, vaikučiai! — mus prižadina mama. — Jūs vėl triukšmaujat ir neleidžiat tėveliui dirbti.

Aš pasisveikinu, o Paulius pyksta:

— Nesveiki negyvi, — bumba jis.

— O ko tu toks surūgęs nuo labo ryto? — klausia jo mama.

— O kam tu neduodi man užmigti? Dabar pati turėsi pasakyti, kur ta stirnelė nubėgo.

— Kokia stirnelė?

— Nu ta, kur su medžio šakom ant galvos.

— Gal elnias? Su ragais?..

— Su ragais, bet ne elnias, stirna.

— Kad aš jos nemačiau.

— Nu, kaip tu nematei?.. Juk tu šalia stovėjai ir jai duonytės davei. Tu tik nenori pasakyti.

— O kada tai buvo?

— Nu, tik dabar, naktį, kai aš sapnavau.

— Bet iš kur aš galiu žinoti, ką tu sapnavai? — vis dar nesusigaudo mama.

— Mes gi kartu į mišką ėjom. Tu man ledų pirkai, — vos neverkia įtikinėdamas Paulius.

— Na, gerai, — pagaliau nusileidžia mama, — aš pasapnuosiu ir tuoj pat viską sužinosiu, — ji užsimerkia ir užverčia galvą.

— O kaip tu ją pamatysi, užmerkus akis?

— Gerai, aš prisiminsiu žiūrėdama, — nusigalėjus pasiduoda mama.

Povilas palengva rengiasi, žiūri, kad mama neužsimerktų, ir vis klausinėja:

— Ar jau pamatei?

— Dar ne.

— Tu taip ilgai sapnuoji, — nerimsta jis. — Ta stirnelė per tave gali iš bado numirti...

SNIEGO SULTYS

K

ai kepina saulė, tėvelis geria alų, mamytė maudosi po šaltu dušu, žvirbliukai — dulkėse, o šunelis Sargis — iškiša raudoną liežuvį. Mažiems vaikams taip daryti negalima. Negražu. Jie gali iškišti liežuvį tik valgydami ledus ir dar... rodydami daktarui.

— Mamyte, ar ledai iš sniego? — klausia Pauliukas.

- Iš sniego, — mama pavargus, jai skauda galvą.
— O kodėl žiemą sniegas nesaldus?
— Todėl, kad jis be cukraus.
— O jeigu jį supiltume į tokius labai skanius blyninius puodelius?
— Vis viena niekas iš to neišeitų.
— Kodėl?
— Tas sniegas ne toks, jis tuoj ištirptų.
— Ir gerai, — džiaugiasi brolis. — Tada iš puodelių būtų galima gerti saldžias sniego sultis.
— Na, ir nusišnekėjai, — juokiasi mama. — Argi vanduo — sultys?
— Iš krano — ne, o iš automato — sultys.
— Kvaileli, tenai gazuotas vanduo, — sakau aš.
— O kodėl jis raudonas ir saldus?
— Todėl, kad automatas sirupo įpila.
Kai mūsų Pauliukas galvoja, jis nieko negali dirbti. Jam būtinai reikia tik mirksėti ir išsižioti. Per jo rankas teka ištirpę ledai. Jis jų nelaižo, klapsi akimis ir šaukia:
— Mamyte, mamyte!..
— Na, ko dabar?
— Tik tu pasižiūrėk!.. Ledai iš snieginio pieno padaryti.
— O tu kaip manei? — pagaliau atsidūsta mama.
— O aš maniau, kad iš pieninio sniego, — sako Paulius ir vėl klausia: . . .
O iš ko padarytos automato sultys?

PASAULIO KŪRĖJAS

T

as mūsų Povilas pasidarė pats įkyriausias pasaulio klausiukas. Močiutė sako, kad jis jai širdį paėda, kad jis ją tardo kaip teisėjas, todėl ji prašo:

— Nors valandytę pasėdėtum tyliai, gal saldainiuką kokį sučiulptum, vis į naudą išeitų...

Paulius patyli, patyli, užsideda tėtuko kepurę ir vėl klausia:

— O kas aš dabar?

— Tėtukas.

— O kas tu?

— Plėšikas Barmalėjus.

— O kas troleibusas?

— Tokia mašina.

— O kodėl jis pririštas?

— Iš kur man žinoti! — trauko pečiais močiutė.

— O kodėl tu nepasiklausei, kai dar buvai maža?

— Žvirbleli, tada troleibusų nebuvo.

— Bet tu galėjai pasiklausti, kai jie stovėjo garažuose.

— Vaikeliuk, tada ir garažų nebuvo.

— O kas buvo?

— Daug kas buvo, anūkėli, tiktai troleibusų nebuvo.

Paulius trepteli koja ir sako:

— Viskas buvo, tik tu pati nebuvai.

— Gal ir taip, vaikeli, — susigraudina močiutė, — bet kai aš buvau maža, taip nekalbėdavau su močiute.

— O kai aš buvau didelis, aš tiek mažai nežinodavau, — nenusileidžia Paulius.

— O tu, dieve aukščiausias, angelo kantrybės su tavim reikia! — močiutė susiima už galvos.

Pasiremia rankom galvą ir Paulius. Jis ilgai žiūri į senelę ir dūsauja:

— Oi, dieve, dieve, kokia tu mano širdelė kukavinė!..

Močiutė neišlaiko ir ima šluostytis ašaras. Verkia ir Paulius. Tik truputytį, kol susitaiko. Kitam kambaryje tyliai sėdi tėtukas ir viską užrašo. Paskui jis pasišaukia močiutę ir sako:

— Tu pakentėk, dabar toksai Pauliuko amžius. Jis viską mato savaip. Jis dar tik kuria savo pasaulį ir kurdamas vis pasitikrina.

— Tėveli, o aš jau susikūriau? — neiškenčiu ir paklausiu.

— Kuri ir tu, vaikeli.

Močiutė klauso, linguoja galvą ir šypsosi pro ašaras. Jai lengva, nes ji savo pasaulį jau susikūrė labai seniai.

— *Mano visas pasaulis mėlynas!*

— *Kodėl tik mėlynas?*

— *Todėl, kad geras.*

Danutė Žolynaitė, 4 m.

**AŠ—
KOSMONAUTAS,
MOTOCIKLŲ
MEISTRAS**

KODELČIUS

Labiausiai aš myliu savo senelę. Ji pasakoja pasakas ir supa mane lovelėj. Bet aš nenoriu miego. Man patinka suptis atmerktomis akimis. Šitaip aš skraidau.

— O kosmonautai supasi ant rato, — sakau močiutei.

— Bala jų nematė, tų kosmonautų, tegul sau supasi, o tu, Paulyti, miegok, — prašo senelė.

Aš labai noriu jos paklaustyti, bet senelės virbalai kruta ir kruta. Siūlu apvyniotas jos pirštas vis taiko tiesiai į mane.

— O ko jis erzinas? — sakau senelei.

— Kas?

— Nu, pirštas.

— Jis nesierzina. Jis tik taip sau, siūlą traukia iš kamuolio.

— O kodėl siūlus vynioja į kamuolį?

— Todėl, kad kačiukas turėtų kuo žaisti, — sako ji.

— O kodėl kačiukas žaidžia?

— Todėl, kad jis dar mažas.

— O kodėl dideliems žaisti negalima?

— Oi tu varge mano!.. Galima. Ir dideliems galima.

— Tai kodėl jie nežaidžia?

— Laiko neturi.

— Tai kam jie tada laikrodžius nešioja?

— O tam, kad tu paklaustum, — pyksta močiutė.

— O kam aš klausiu?

— O todėl, kad tu Kodėlčius.

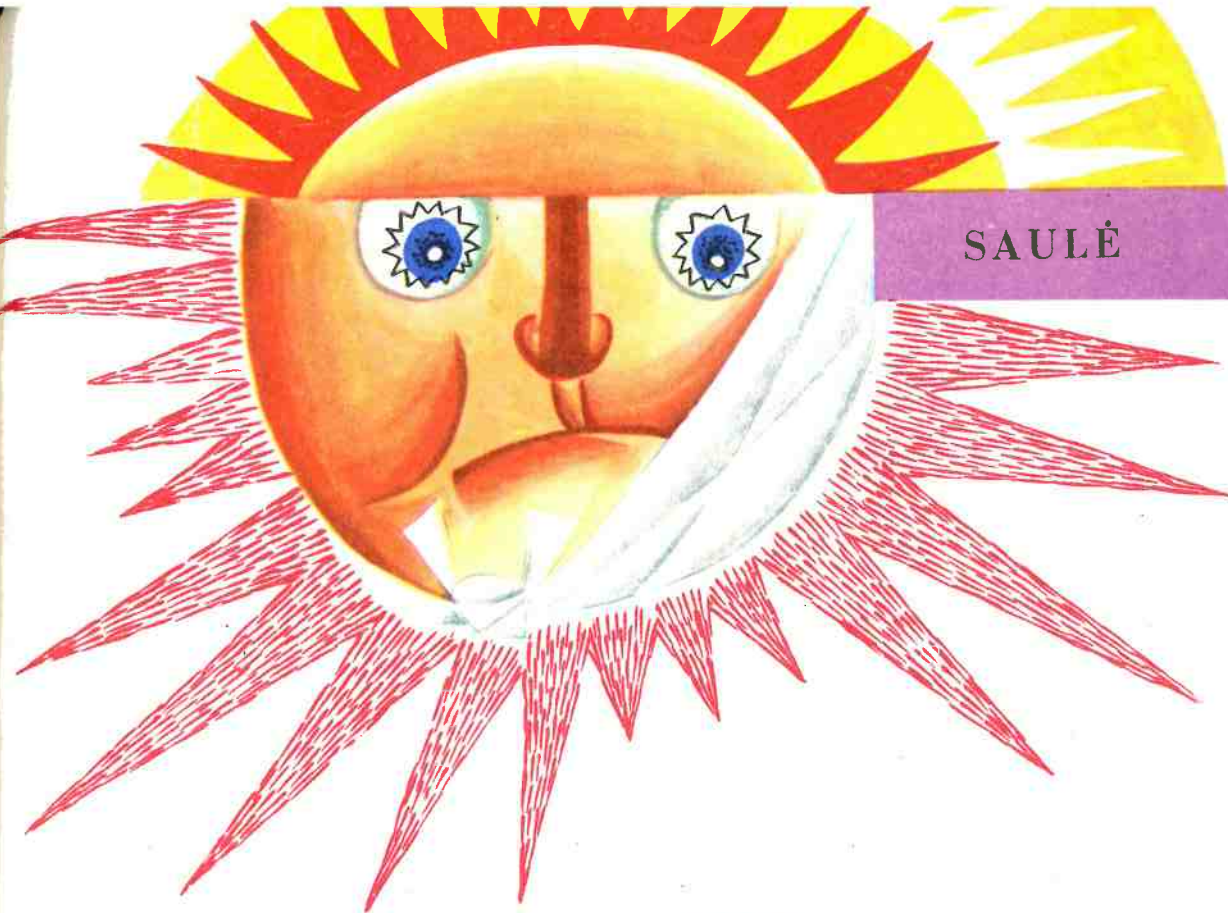
Senelė nuleido pirštą. Aš neturiu ko klausti.

Mudu tylim.

Girgžda lovytė. Kraiposi sienos. Mėnulis pakyla ir nusileidžia. Senelė kažką prisimena ir klausia:

— Tai gal tau dainele padainuoti?

— Ne, močiute, aš ir geruoju užmigsiu.

SAULĖ

uvo šviesu šviesu. Ir staiga pa-

sidarė tamsu tamsu.

Perdegė lempa.

Tėtis pasistatė kėdę, įsuko naują, ir tamsa vėl palindo po lova. Ji išsi-
gando elektros.

Tėtukas kelis kartus spragtelėjo išjungėją ir tarė:

— Dabar ilgam užteks.

— O kaip tu pasieksi saulę, kai ji perdegs? — klausiu aš jo.

— Pasistatysiu kopėčias, — šypsosi tėtis.

— Iki pačios saulės?

— Iki jos ir dar aukščiau.

— O iš kur tu paimsi naują saulę, nenudegęs rankų?

RAIŠTELIAI

Aš tarp jų dažnai pasiklystu. Kai jų labai daug, aš dar daugiau nerandu, todėl močiutė moko:

— Pauliuk, susirink žaisliukus ir pasidėk į vietą, kad paskui surastum.

Tėtis nusipirko batams raištelius ir pasidėjo ant sofos. Raišteliai nukrito ant žemės ir būtų tarp mūsų paklydę. Aš juos surinkau ir padėjau į vietą.

Vakare tėtis parsinešė batus ir, pasigedęs raištelių, sušuko:

— Ei, gribšiai!.. Kuris man nukniaukėt raištelius?!

— Aš nekniaukiau, — pasakiau tėčiui tyliai.

— O kur tu juos padėjai?

— Po šaldytuvu.

— O kam?

— Į vietą, kad tu juos paskui surastum.

VĖJAS

Vėjas gyvena jų lapuose. O kai jam nusibosta žemyn galva kyboti, jis pradeda išdykauti: bėga paskui mašinas, švilpia pro pirštus, kelia dulkes ir šiaušia plaukus.

Kai naktį užmiega medžiai, nurimsta ir vėjas.

Vėjas dar gyvena kamine ir mūsų dulkių siurblyje. Jis tenai užia ir gąsdina vaikus.

— O iš kur imasi vėjas jūroje? — sako sesutė. — Juk tenai medžiai neauga!

— Jūroj bangas daro banginiai. O kai jie susimuša, pakyla smarkus uraganas.

— Eik tu, šnekuti čiauškale, juk būna jūroj ir ramių dienų.

— Būna.

— Tai kaip tada?

— Tada?.. Tada ir banginiai užmiega.

— Na, ir pasakei! Juk jie ir miegodami turi kvėpuoti.

— Aš nepasakiau, aš tik atspėjau. Tu pati ne jūrininkas ir nežinai, iš kur tas vėjas jūroj.

— Iš niekur. Vėjas — tai toks oras, kuris labai skuba.

MEDALIAI

ano mama labai graži. Ji turi visokių saldinais kvėpiančių daiktų ir netgi raudonų miltų. Tačiau sesutė man jų neduoda. Ji sako:

— Pudruotis galima tik moterims, o vyrai turi praustis.

Ji didelė šykštuolė. Ji viską atima, todėl su ja rimtai kalbėt negalima. Man reikia žaist vienam.

Šiandieną aš dėžutėje radau tokį minkštą minkštą ir skaniai raudoną mamės pieštuką. Su juo smagu dažyti lūpas, daryti kraują, bet dar smagiau ant švarko piešti gražius raudonus medalius.

— Vaikeli! — pamačius persigando mama. — Ir ką gi tu dabar čia pridarei?!

— Nieko. Aš tik kariavau.

— Kaip tai nieko? Juk tu sugadinai savo naują švarką!

— Aš nesugadinau, aš tik apsidovanojau medaliais.

— Kokiais medaliais?

— Nu, garbingais, tokiais raudonais...

Mama kažko ieško ir nesuranda. Tada ji paima mane už ausies, priveda prie veidrodžio ir sako:

— Tik pažiūrėk, į ką tu panašus.

— Į partizaną.

— Na, palauk, aš tau parodysiu partizaną!..

Man labai neramu. Aš bijau, todėl sakau:

— Mamyte, bet aš dar niekada neturėjau šitiek medalių.

— Nelaimė tu mano! O kuo čia dėti tie medaliai? Juk tu išsiterliojai visas lyg paršelis, lyg nevalyvas kaminkrėtys išsitepei...

— Mamyte, jeigu pieštukas būtų juodas, tada būčiau išsitepęs. Juk raudonas nepurvinas?.. Taip?

Mamytė žiūri į veidrodį. Iš arti, iš arti. Ji paleidžia mano ausį ir greitai pasako tai kitai mamai, užlindusiai už stiklo:

— Ir raudona, ir juoda, ir žalia — visos spalvos nepurvinos.

— Tai kam tu tada kalbi, kad aš išsitepiau?..

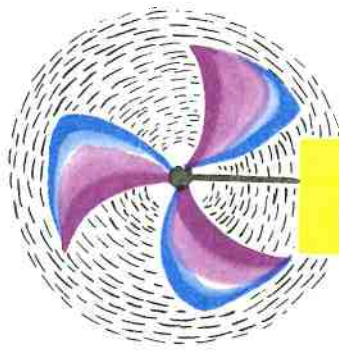

MĒNULIS

Kiekvienas miestas ir kiekvienas kaimas turi savo mėnulį. Dēdēs Prano — storas ir linksmas kaip šviečiantis blynas. Tetos Adelēs — sulysęs ir liūdnai aprūkęs, nes jis gyvena mieste. Pats gražiausias mėnulis iš Mėlynbarzdžio knygos. Todėl kad rūko pypkę ir neišsivėdina kambarių.

Yra dar vienas mėnulis dieninis. Jis negeria žuvies taukų, todėl labai silpnutis ir išblyškęs. Tik aš niekaip negaliu prisiminti, iš kokios jis knygelės?..

- Užmik, — man liepia mama.
- Aš noriu, bet negaliu galėt.
- O tu pasistenk.
- Kaip aš pasistengsiu, jeigu tas miegas vis skrenda ir skrenda į mėnulį?
- Atsigulk ant šonelio ir nususuk į sieną.
- O kaip tada miegas pataikys į mėnulį, jeigu aš jo nematysiu?
- Sūneli, ir kam tau tas mėnulis! Tegul sau šviečia sveikas. Tegul sau miega, debesėliu užsiklojęs.
- O jeigu jį sugadins?
- Na, ką tu, žvirbleli, kas jį pasieks sugadinti?
- O tie kiti, ne mūsų kosmonautai.

SARGIS

isi geri daiktai turi keturias kojas: ir lovytė, ir stalas, ir kėdės, ir šunelis Sargis. O man užtenka dviejų. Aš ir taip negriūnu. Nereikia man ir uodegytės. Aš nežinosiu, kam ją vizginti.

— Mamyte, o kodėl šunelis plaka sau per šonus? Jis savo kailį dulkina, taip?

— Ne, vaikeli, jis tau gerinasi.

— O kam man gerintis? Juk aš ir taip geras.

— Geras, net labai geras, — bučiuoja mane mama, — tik kartais per daug visokių niekų klausinėji.

Man nesmagu, ir aš pasižadau:

— Mamyte, aš daugiau neklausinėsiu.

— Na, štai jau ir pasipūtei, — mamytė irgi gerinasi man. — O kas gi pyksta ant mamos?

— Aš visai ne ant tavęs, aš pykstu ant savęs, kad dabar reikės pačiam žinoti.

— O iš kur tu sužinosi?

— Savęs pasiklausiu.

— Na, tai pasiklausk, jeigu toks didelis, kodėl tas šunelis vizgina uodegą.

— O todėl, kad jam karšta. Jis daro vėją. Kaip ventiliatorius.

LIETUS

Debesėliai bėga ir bėga. Kai jie pavargsta, juos išpila šaltas prakaitas.

Tada ir lyja.

Dar lyja nuo stogo, iš laistytuvo ir dar... pro kiaurą lietsargį. Iš visko lyja pro skylės, o iš dangaus — pro debesis.

Lietus — tai varvantis vanduo.

— Sesyte, visi pasaulio kaminai daro juodus debesis, o kas dangui daro baltus?

— Jie iš garų, — sako ji.

— O kas jiems užverda vandenį?

— Saulė.

— Tai kodėl lietus niekada nebūna karštas?

— Jam negalima. Iš lietaus visos upės, visi ežerai, o tenai gyvena žuvis.

Tada jos išvirtų.

— Ir niekas jų negalėtų išgelbėti?.. Net šaldytuvas?

— O kaip jis jas išgelbės, jeigu visos upės išteka iš aukštų kalnų ir iš pelkių?

— Ir iš pelkių? — netikiu aš.

— Žinoma.

— O kaip į tas pelkes žmonės įsuka kranus?

— Niekaip. Pelkės tai labiausiai prilytos žemėje vietos.

KARVĖ

Ne tik stalas, Sargis, bet ir karvė turi keturias kojas — kiekviename kampe po vieną. Po pilvu ji turi tokį krepšį ir keturis minkštus buteliukus. Iš jų bėga pienas. Ji gyvena kolūkių laukuose ir parduotuvėse. Ir dar ji turi du aštrius ragus, kad niekas neatimtų pieno. Karvė labai badosi, nes yra jaučio žmona, o jos vaikai vadinasi karviukais.

— Ot ir ne, — sako man sesutė. — Visi karvės vaikai — veršiukai.

— O už ką juos taip vadina?

— Už tai, ka jie visai kitaip bliana, negu jų mama.

— O iš kur jie kitaip išmoksta?

— Jie turi labai dideles ausis ir viską girdi. Net pačias didžiausias paslaptis.

Tokias ausis gera turėti visiems, bet aš jų nenoriu, todėl sakau:

— Koks čia malonumas?.. Tokias ausis labai ilgai reikia plauti ir galima persišaldyti.

— Tu visada viską maišai, — pyksta sesutė. — Karvės ausų neplauna, tiktai su uodega apsitrina, kai lyja lietus, ir viskas.

— Ir kojų jos neplauna?

— Ne, tik braido.

— Todėl jų kojos ir sutrūkusios per pusę, kad braido po purvynus, o paskui nenusiplauna.

— Aš nežinau, bet baubtum ir tu, jeigu taip baisiai tau suplyštų nagas...

LĒKTUVAS

abai labai aukštai skrenda lėktuvas. Jis paskui save palieka ilgą baltą juostą. Baltasis lėktuvų takais jau ištepliotas visas dangus. Taip sugadintas, jis labai negražus.

— Klausyk, Onyte, ar lėktuvas gali pradurti dangų?

— Ne, — sako sesuo.

— O supiaustyti?

— Irgi ne.

— Ir sukarpyti negali?

— Ne.

— Tai kam jį dalina mažais gabalais?

— Jis nedalina, — sako sesuo. — Jis tik taip gražiai skraido. Mes jo nematom. Ir todėl mums atrodo, kad per dangų važiuoja balta automatinė kreida. Supranti?

— Suprantu. O ta kreida prie jo uodegos pririšta?

— Ne.

— Tai ant ko ji tada laikosi?

— Ant nieko. Mums tik taip atrodo.

— Tai kodėl tas atrodymas burzgia?

as dažo — tas dažytojas, kas
 paišo — tas paišytojas, o kas tik dailina — tas dailininkas.

Gulinčius žmones geriausia piešti ant grindų arba ant stalo, einančius — ant sienos, o susirietusius — kampe. Bet visų geriausia sužeistus, kai praduri skylę...

Nuo sienos mane nustunina sesuo.

— Dabar tai gausi, — džiaugiasi ji. — Dabar tai bus! Kas tau leido su pieštuku taip baisiai išteplioti sieną?

— Niekas, — sakau jai ir noriu nutrinti, bet ištepta siena man tepa rankovę. — Aš nekaltas, kad neturiu gražių dažų... Tu man jų niekada neduodi. Ir siena negera: aš ją tik pieštuku, plonai, plonai, o ji — storai, visą mane rankovę...

— Niekas sienų nei su spalvom, nei su rankove netepa. Reikia ant popieriaus arba ant šaligatvio, — ji padeda tik vieną lapą ir visą laiką žiūri pro petį.

Taip piešti negalėtų ne tik paišytojai, bet ir tepliautojai — šnipai.

— Onyte, tu daugiau taip nedaryk, — prašau sesutės. — Tu nešnipinėk ir nekreivink man pro petį rankos.

— O ką tu čia pieši, Kremlių? — ji vis viena neklauso manęs ir tikrina kaip kokia mokytoja.

— Ne, čia visai ne Kremlius, čia žvaigždučių bažnyčia, — sakau jai. — O čia bedugnė. Jeigu žiūrėsi, tau apsisuks galva ir tu įkrisi.

— O kaip aš įkrisiu, jeigu ant popieriaus manęs nėra?

— Aš nupiešiu ir pastumsiu.

— Pagąsdinai! Nuo popieriaus nieko nepastumsi, gali tiktai nutrinti.

— Tada aš tave nupiešiu ir tučtuojau suvalgysiu!..

TRAUKINYS

Garvežys leidžia į dangų dūmus ir daro debesis. Kai užverda, jis dar į dangų paleidžia garų.

Mes žaidžiam traukinį.

Aš vežu vaikus ir leidžiu į dangų garus. Man labai karšta, nes aš jau užviręs.

— Dabar jūs būkit garvežiais, — sakau vaikams. — Gerai?

Jie paveža mane truputį ir išverčia iš vežimėlio.

— O kodėl taip greitai? — klausiu jų.

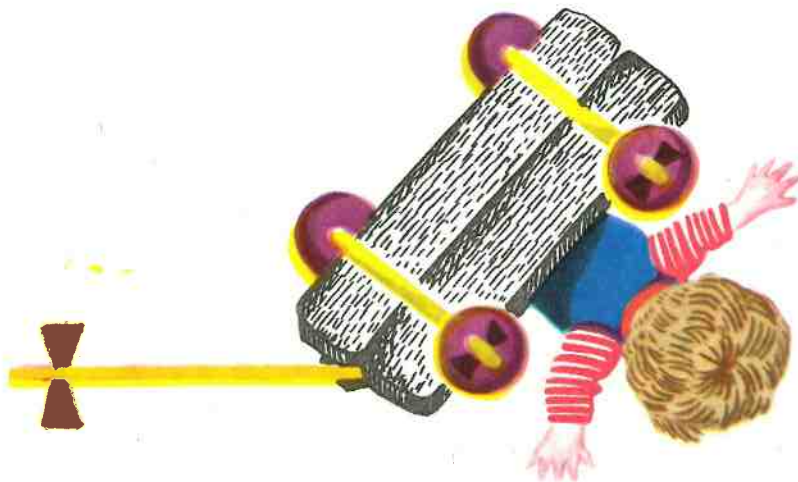
— Todėl, kad mūsų traukinys greitas, — sako jie. — Dabar vežk tu.

Aš nevežu. Nenoriu.

Tada jie šaukia:

— O ko tu stovi?!

— O todėl, kad mano traukinys lėtasis.

amyte, o kur gyvena milžinai?

— Pasakose.

— Tada ir pasakos turi būti labai didelės, taip?

— Žinoma. Mažose pasakose gyvena nykštukai, o didelėse — milžinai.

— O kokią tu šiandien paseksi, didelę ar mažą?

— Didelę didelę!

— Tada gerai.

Aš atsinešu kėdutę, mama atsisėda, atsiverčia knygą ir skaito:

— Seniai seniai, kai žvėrys mokėjo kalbėti, girių karaliū buvo išrinktas labai piktas Liūtas. Jis už menką nieką riaumojo ir pyko ant kiekvieno pavaldinio, kuris pasipindavo jam po kojom. Galiausiai Liūtas įsakė visiems miško gyventojams kiekvieną rytą jam pusryčiams atnešti tai mažą kiškutį, tai liekną stirniuką, tai vėl kokį žvėrelį, ir tuoj pat viską prarydavo...

Kad ir labai didelė, bet man ši pasaka nepatinka.

— Mamyte, o kas tą Liūtą išrinko žvėrių karaliū? — klausiu jos.

— Tikriausiai— zuikiai, — sako ji ir nori skaityti toliau, bet aš neleidžiu:

— Mamyte, o kodėl tik Liūtą?

— Jis — stipriausias.

— O kito ar negalima?

— Galima, bet, matyt, miško žvėrys to plėšiko labai bijojo ir todėl jam pataikavo.

— Jei bijočiau, aš prie jo nelįščiau, pasislėpčiau arba, paėmęs patranką, nugalėčiau.

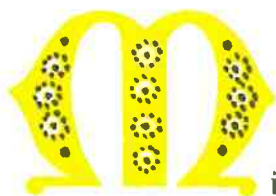
— Bet tu, Pauleli, ne žvėriukas, tu žmogus.

— Taip, mamyte, aš žmogus, todėl aš savo karaliū išsirinkčiau karvę.

— Na, čia dabar! — nieko nesupranta mama ir užverčia knygą. — Kodėl karvę?

— O todėl, kad karvė mėsos neėda.

ūšų močiutė mezga ir mezga. Jos virbalai kruta net jai užmigus ir netgi žiūrint televizorių. Ji — tikras lo-bis. Didžiausias mūsų brangumynas!

Mamytė sako, kad mano bateliuose kojinės degte dega, kad ant manęs viskas kaip ant ugnies. Mūsų močiutė ne gaisrininkas, bet ji tas skyles moka gerai užgesinti. Ji kojines vėl padaro kaip naujas.

Kartą tėvelis parėjo namo ir tarė:

— Na, senoji, valdžia netoli mūsų statys didžiulį kojinių fabriką, ir darbo dabar užteks visiems.

Nuo tų žodžių man pasidarė labai liūdna. Pribėgęs apkabinau senelę, prisiglaudžiau ir tyliai tyliai pasakiau:

— Tu nebijok, močiute, aš tavęs niekam niekam neatiduosiu!

— Ką tu, anūkėli, — paglostė ji mane. — Aš pati nuo tavęs niekur neisiu.

— Aš vis viena tavęs niekam neduosiu. Tu būsi tik mano, gerai?

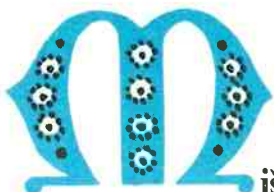
Močiutė ėmė šluostytis skarelės kampu ašaras. Ji neverkė. Ji tik taip sau nelinksmai šypsojosi pro ašaras.

— O kodėl tau taip staiga pagailo senelės? — paklausė manęs tėtis.

— Kai pastatys tą fabriką, tada ims ir uždarys jame mūsų senelę.

— Neišsigalvok, — subarė tėtis. — Niekas tavo senelės nelies. Ten bus ir be jos kam dirbti, aišku?

— Aišku, — atsakiau jam, — bet kas tada naujam fabrike megs kojines?

iškas — tai tikras medžių susirinkimas. Bet jeigu medžiai mokėtų puoštis, jie būtų tikras mitingas.

Man medžių gaila, nes jie negali nei atsisėsti, nei atsigulti. Per tą statumą jiems nėra kada net pailsėti. Jie turi žmonėms daryti šešėlius ir vėją. Jie turi auginti lapus jiems ir uogas. Ir dar pagalius.

— Klausyk, Onyte, o kodėl iš kankorėžių žmonės neverda uogienės?

— Verda, bet ji vadinasi derva, ir niekas jos nevalgo. Nuo jos suliptų dantys. Ji baisiai neskani. Su ja tik stogus tepa. Ir dar vežimų ratus.

Aš neklausau. Aš tik dairaus, užvertęs galvą, ir matau, kaip medžiai mušasi ir lipa vieni ant kitų. Aš ieškau grybų, bet randu tiktai medžius ir krūmus.

— O šitos uogos valgomos?

— Iš proto išėjai! — ji muša per rankas ir sako: — Juk čia vilkauogės... Apaksi!

— O kodėl apaksiu?

— Už tai, kad jos po dvi sulipusios, nuodingos.

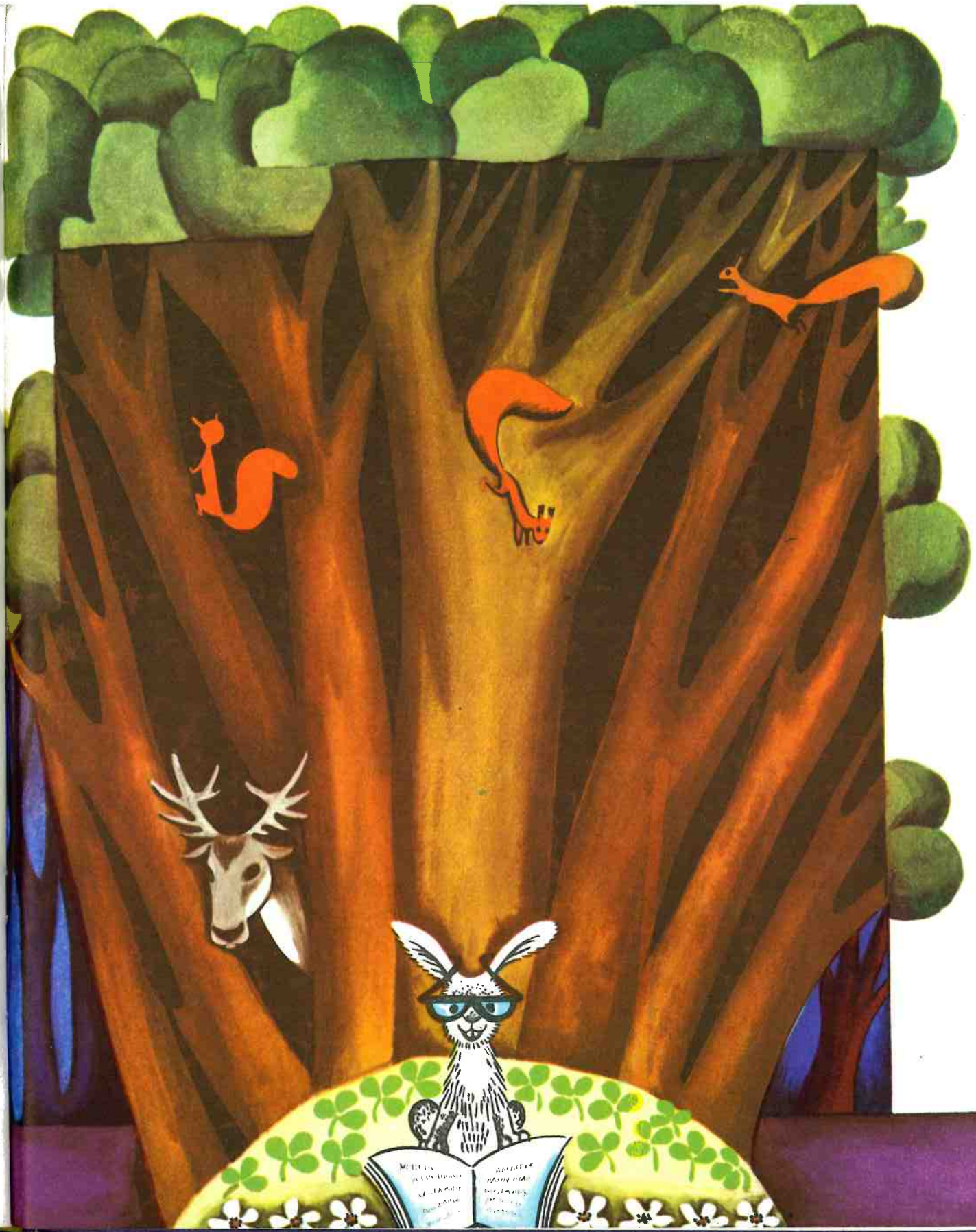
Aš neimu nei kur po dvi, nei kur po vieną, nors uogos labai gražios, o sesutė valgo žolę.

— Nevalgyk. Ji sulipus po tris lapus. Ji dar nuodingesnė, — sakau jai, bet Ona vis tiek neklauso. — Tu ir apaksi, ir apkursi.

— Žiopleli, čia ne žolė, čia kiškio kopūstai.

— O jeigu ir aš juos valgysiu, man akytės neskaudės?

— Gali nebijot. Juos visi kiškiai valgo, bet aš dar nė vieno iš jų nemačiau su akiniais.

ano sesutė visai nedidelė, bet jau suaugus. Ji eina į mokyklą ir viską moka mintinai. Tėtis jai nupirko didelį juodą portfeli, todėl ji nenori žaisti ir į mane žiūri pro akinius.

Aš myliu sesutę ir be jos negaliu.

— Onyte, ar negrai iš tikro juodi, ar tik taip nusidažę kaip mašinistai? — klausiu jos.

— Jie tokie gimsta, — atsako ji. — Nuo pat pirmos savaitės.

— Ir už tai juos skriaudžia?

— Ne, — ji purto galvą ir rodo man negražų paveiksluką. — Jų labai storos lūpos ir nesveikos nosys.

— Ir už tai juos skriaudžia, taip?

— Žinoma.

— Tai kodėl jie neatbėga pas mus?

— Iš visko matyt, koks tu mažas... Jie juk negali perplaukt vandenyno.

— O kai vandenynas užšąla?

— Pabėgt iš Afrikos ledu?

— Žinoma.

— Betgi negriukai visai basi ir nuogi. Jie net kepurių neturi.

— O jeigu jie pasiskolintų ir apsiautų veltiniais?

— Žioply tu, jeigu jie turėtų kuo apsiauti ir apsirengti, tada jie nebūtų negriukai.

— Ir tada jie nuo pirmos savaitės būtų balti?

Aš matau, kad ji nežino, todėl pyksta:

— Labai tu čia išmanai, pipire...

— Išmanau, — nenusileidžiu jai, — bet dar daugiau esu užmiršęs.

GARBĖS LENTA

ano tėvelis labai garsus. Jam žmonės rašo daug laiškų ir laikraščių. Jis viską gali, tik niekada neturi laiko. Jam mama liepia plauti lėkštes ir vaikščioti į turgų. Ji dar garsesnė.

Aš pavydžiu Sauliui tėtuko. Jie visada kartu. Sauliukui daug smagiau gyventi. Jo tėtis mažas, todėl jis savo tėvelį praaugs greičiau ir pats galės būt tėčiu.

Šiandien Sauliuko tėtis mus fotografavo. Jis atėjo su tokia baisiai plaukuota barzda, pasisodino tėtį ant kėdės ir liepė šypsotis. Jis buvo labai geras. Jis davė mums su mama prožektorius ir leido šviesti į tėtį, kaip į paminklą.

— Dėde, o kaip jūs tokį didelį tėvelį į laikraštį įdėsit? — paklausiau kaimyno.

— Aš ne į laikraštį, į garbės lentą fotografuoju... Ten ir ne tokie sutelpa, — atsakė jis.

— O už ką į tą garbingą lentą deda žmones?

— Už gerą darbą.

— O kodėl nededa tavęs?

— Aš, matyt, dar blogas fotografas ir tiek nenusipelniau, kiek tavo tėtis, — atsakė dėdė ir užgesino šviesą.

Jis, matyt, supyko, nes atėmė prožektorių. Tada aš pasakiau:

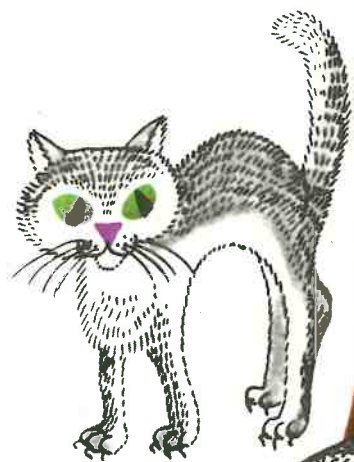
— Tėveli, kam gi tu prasidedi su tokiais blogais fotografais? Jis gali viską sugadinti.

Dėdė nusijuokė. Tėvelis atsistojo, pagrasė pirštu ir norėjo kažką pasakyti, o mama išraudo. Matyt, nuo tų prožektorių jai pasidarė karšta.

MISLĖ

MISLĖ

K

ai man nuobodu, aš nieko negailiu. Viską išdalinu vaikams, o nuobodulio atiduoti negaliu. Vaikai tik ima, bet nieko negražina. Tada man dar liūdniau. Šiandien atėjo Sauliukas ir vėl paprašė tėtės blizgių. Aš nežinojau, kaip jam pameluoti, todėl pasakiau:

- O tu gali atspėti mano vardą?
- Galiu. Tu — Paulius.
- O kaip močiutės?
- Nežinau. Man blizgių reikia. Brolis sakė be jų negrižti.
- Jis tave muš?
- Žinoma.

Man pasidarė gaila Sauliaus. Todėl aš jį paglosčiau ir pasakiau:

- Tu nesijaudink, aš tau padėsiu. Mano tėtukas — Petras.
- Tai kas?
- Tu spėk.

- Aš ne močiutės vardo, aš blizgių atėjau.
- Klausyk, Sauliuk, už dyka aš jau nieko duoti negaliu. Geriau tu spėk.
- Mano mamytė — Jonė.
- Žinau.
- Tai kodėl tu neįspėji?
- Labai čia man. Jei nori, aš tau ir anas galiu gražinti.
- Ir aš... apsidžiaugiau:
- Sauliuk, jei tu atneši, aš nesupyksiu. Už jas tėtukas mane smarkiai barė.
- Gerai, — pasakė Saulius, — aš atnešiu, bet ir tu pirma atspėk močiutės vardą.
- Aš nežinau.
- Tu nesiskubink, aš irgi tau padėsiu: mano tėtukas — Mikas.
- Aš tai seniai žinojau.
- Tai ko tu neįspėji?
- Aš negaliu, aš visą laiką tik apie blizges galvoju. Tu dar padėk. Nors pirmą raidę pasakyk.
- Mūsų kaimynas — Jurgis, mūsų šunelis — Mopsis, o tu — kvailys paskutinis! — Jis labai užpyko ir išėjo namo.
- Aš ilgai galvoju. Man buvo gaila draugo, todėl surinkau visas tėčio blizges ir pats jam nešiau. Bet Saulius ėjo pas mane. Jis irgi nešė blizges. Matyt, ir jis labai ilgai galvojo.
- Tave broliukas mušė? — paklausiau tyliai.
- Jis dar nežino, — atsakė Saulius.
- Tai ką dabar darysim?
- Aš nežinau.
- Mes ilgai nežinojom, kol nutarėm blizges užkasti kieme. Po šiukšlių dėže. Kad niekas jų nerastų.

RAŠALO JŪRA

A

š jau seniai nebe Zuikutis, ne mamos džiaugsmas, nebe Pauliukas ir ne Žvirbliukas. Aš — Povilas. Aš jau — Petronis. Užpykus sesuo mane dar vadina Kerpošium, močiutė — Kodelčium, o kiemo vaikai — Lašinių Palčium.

Tik vienas dėdė Pranas mano, kad aš dar mažas.

— Na, kosmonaute — motociklų meistre, iš kokios dabar planetos parleki?

— Iš kiemo.

— O aš maniau, iš Liliputijos ar Šokoladijos!.. Jei taip — rankas aukštytyn, kojas į kišenes! — jis šaudė iš rūkstančios pypkės ir paliepia: — Išsižiok ir užsimerk!

Žinau, kad jis į burną man įkiš saldainį, todėl neskubu:

— Dėdė Pranai, ar tu buvai kada nors mažas?

— Buvau. Ir mažas, ir visai mažytis.

— O iš tavęs, pliko vaiko, berniukai nesijuokė?

— Ne, Pauliuk, aš praplikau kur kas vėliau, užaugęs.

— Tai kodėl tu plikės nelaistei?

— Ką tu, vyre! Aš ne tik laisčiau — lašiniaus tryniau, bet niekas negelbėjo.

— Tau reikėjo plikę laistyt prie Juodosios jūros.

— O kodėl prie jos?

— Ji visiems žmonėms padeda: ir plikiems, ir storiems, bet labiausiai tiems, kurie be sąžinės.

— Palauk, palauk, mielas, tu kažką jau painioji, — dėdė nori mane apgauti, todėl mirksi ir plepa kaip mažiukas: — Jeigu ta jūra tokia stebuklinga, matyt, ji gryo rašalo?

— Ką tu, Pranai, — mane jau juokas ima. — Jeigu ji būtų rašalinė, tėtukas visų pinigų rašalui neišleistų. Jis ten jo prisigertų, kiek tik nori. Jis išvažiuodamas net parkerių nepaėmė pritraukti, visus namie paliko.

— Tai nuo ko ji tokia juoda? — klausia, nes rimtai kalbėt nemoka. Jis vis dar mano, kad aš mažas, ir nesupranta, kas man rūpi. Todėl sakau:

— Labai čia aš žinau... Matyt, ją žmonės užtersė, kai maudė negerumus.

— Žinai, man darosi jau įdomu, — dėdė raukosi, nes pradeda galvoti. — O kuo čia dėta mano plikė?

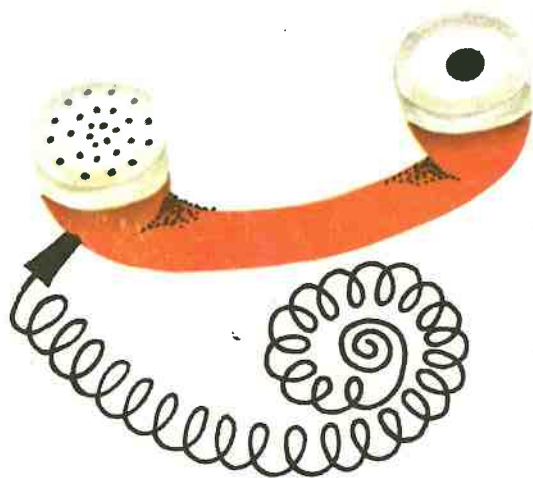
— O tuo, kad tu prie jūros nevažiuoji, kad maudais prakaitu, kad tu nuo darbo praplikai, kad gydaisi namie ir nesitrunkai.

— Bet kur tu visa tai ištraukei?

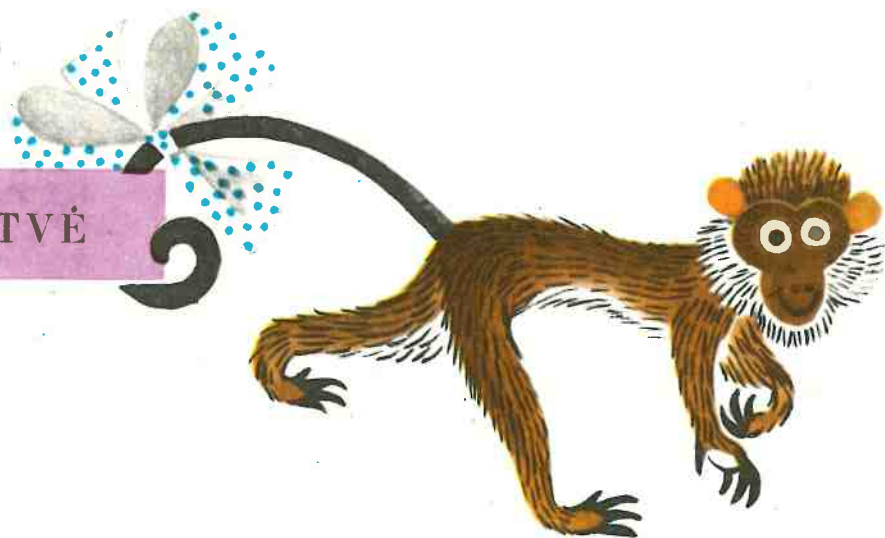
— Šitaip mama telefoną barė, o paskui į vaistinę išėjo. Dabar ji sirgs, o, gal būt, ir numirs.

— Na, ką tu, Pauliau, tai nerimta. Šiandieną mane žmonės matė kapinėse, pre senelio kapo, bet jie gi negalvoja, kad aš miręs.

— Ką gali žinoti!.. O gal jie mano, kad tu jau prisikėlęs?

VIENTVĖ

K

ai senelė išvažiuoja į svečius, aš pasidarau nei didelis, nei mažas.

— Man liūdna, — sakau tėčiui ir glaudžiuos prie jo.

— Ir man ne linksmiau, — jis net nepakelia akių. Vis rašo ir rašo.

— Tada paslėpkim tavo pieštukus, o paskui ieškokim... ir abiem bus linksma.

— Neprasimanyk. Tu jau didelis ir pats gali susirasti darbo, — bara jis mane ir varo šalin.

Aš ieškau, bet nieko nerandu, nes mama, tvarkydama kambarius, visus mano darbus išardė ir išmetė lauk. Ji irgi užsiėmusi.

— Tu žinai, už ką vilkas sudraskė nepaklusnų oželį?

— Žinau. Jis neklausė močiutės.

— Na, matai...

— O jeigu jis būtų klausęs, jį močiutė būtų suvalgius pati?

— Pauleli, argi tu negali bent kiek palaukti su tais keistais klausimais?

Matai, kad aš dirbu. Man nėra kada galvoti. Nueik pas seserį ir pasiklausk.

Sesuo žaidžia kieme. Kai ateinu, dideli vaikai veja mane ir nepriima žaisti.

— Eik sau, tu mums per mažas.

— O namie aš jau per didelis.

— Vis viena, tu mums labai kliudai, — stumdo jie mane.

Aš noriu būti su visais, todėl nesutinku:

— Bet sau aš nekliudau!

— Iš tikro, berniukai, — užstoja mane sesuo, — jis sau visai nekliudo.

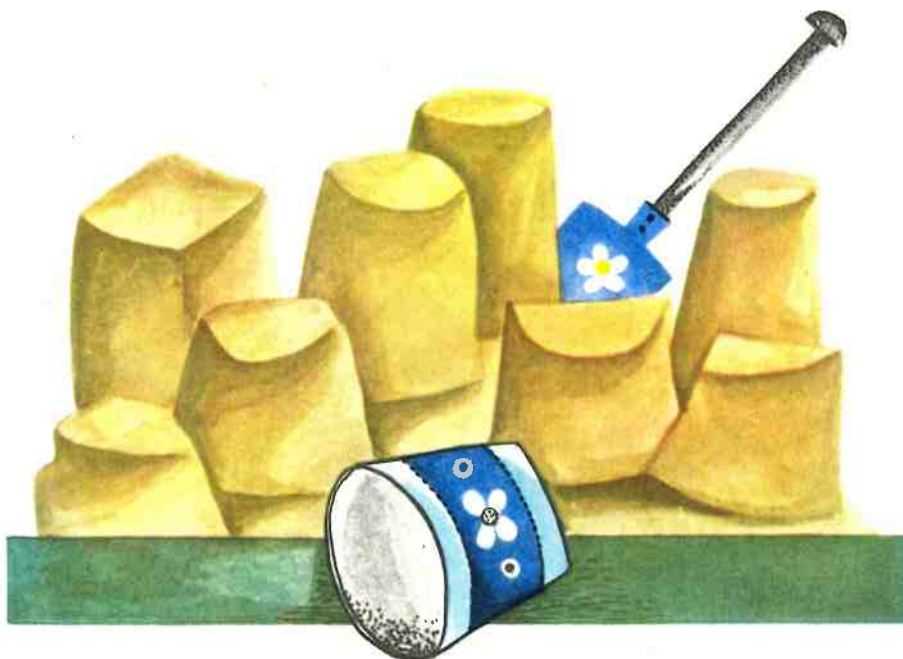
— Jis kliudo mums.

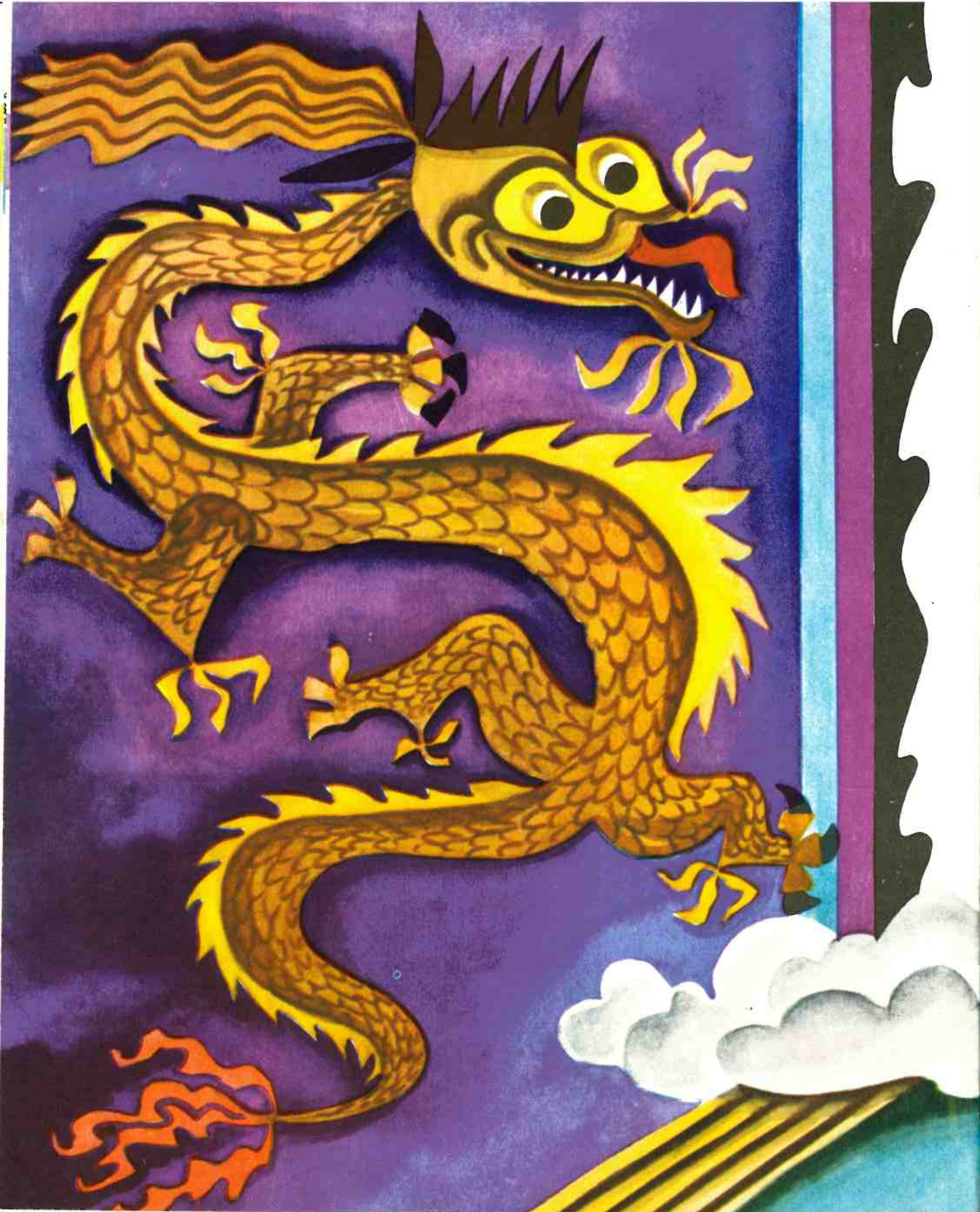
— Tai jūs ir nešdinkitės, — sako ji.

— Jūs nešdinkitės, — kartoju ir atsisėdu smėlio dėžės viduryje, ant pastatytų pilių ir tvirtovių.

Jie muštųsi, bet dėdė kaimynas gano šunį ir visą laiką žiūri, kas čia bus. Tada jie viską sugriauna ir nešdinasi į kitą dėžę. Man pasidaro dar liūdniau, todėl aš atsistoju ir vėl einu pas juos.

— Berniukai, — sakau vaikams, — būkit tokie geri, ateikit ir patrukdykit man žaisti...

- *Petrelī, kas pradūrē sviadini?*
- *Vinis.*
- *O kieno rankom?*
- *Kad jī be ranku...*

Petras Petkevičius, 3 m.

**KAI
BUVAU
DIDELIS**

GINTARAS

K

artą parėjo Pauliukas iš darželio be galo laimingas. Jo rankos sakuotos, plaukai suveltai, veidas išmargintas, tačiau jis visas spindėjo kaip nuo stiklo šukės atitrūkęs saulės zuikutis.

— Mamyte! — dar neperlipęs slenksčio, gyrėsi jis. — Mamyte, mes šiandien buvom miške.

— Puiku, — ne mažiau už jį džiaugėsi mama. — O ką jūs ten darėt?

— Mamyte, mes darėm gintarą.

— Kokį gintarą? — susidomėjo ji.

— Nu tokį, geltoną... Nu, nu, žinai, kaip tavo.

Mama susirūpina. Jai truputėlį neramu. Ji žiūri įtariomis akimis tai į sūnų, tai į savo papuošalus, sudėtus ant stalelio, ir nieko nesupranta.

— O kaip jūs tą gintarą darėt?

— Nu taip... Rinkom sakus ir kasėm į žemę.

Mama nušvito, paglostė sūnaus galvą ir tarė:

— Sūneli, bet kol iš tų sakų pasidarys gintaras, turės praeiti tūkstančiai metų!

— Mamyte, tu nesirūpink, mes lygiai tiek ir palauksim.

PASIUTIMAS

uvo gražus oras. Povilas išvedė Sargį pakieminėti. Vaikai tučtuoju juodu apspito ir ėmė erzintis. Šunelis urzgė, vypčiojo, taikėsi kąsti, bet, supratęs, kad vaikų daug, o jis tik vienas, pabruko uodegą ir pasislėpė tarp berniuko kojų.

Pauliukui pagailo šunelio, todėl jis ėmė bartis:

— Gana, nustokit! Jūs jau ir taip besierzindami iš manęs būdą padarėt. Bet vaikai buvo nepermaldaujami.

— Tavo šuva negražus, — pagaliau nusprendė jie.

— Kodėl?

— Jo kojos trumpos.

— O kam jam ilgų? — nustebo Paulius. — Jis ir su šitom žemę pasiekia.

— Tavo šuva šeriasi, jis susna apsikrėtęs.

Paulius dar nežinojo tų žodžių reikšmės, tačiau jautė, kad jie labai negerai, todėl gynė draugužį kaip įmanydamas:

— Nemeluokit! Jeigu Sargiukas mokėtų kalbėti, jis už tokius žodžius tučtuoju į miliciją paskambintų!

Jis paskutinį kartą įspėjo akiplėšas, bet veltui. Kažkuris čiuptelėjo Sargiui už uodegos, šuo — jam už rankos, ir ginčas savaime išsisprendė. Vaikai stebėjo šunelį iš pagarbaus atstumo, o nukentėjęs gailiai žliumbė ir, atkišęs ranką, bėgo namo.

— Tokį šunį reikia nušauti! Jis tikriausiai pasiutęs! Reikia kuo skubiausiai greitąją pagalbą iššaukti! — plyšavo į kiemą atbėgus kaimynė.

Pauliukas pritūpė, apsikabino Sargį, glostė jį ir verkšlendamas ramino:

— Tu, Sargiuk, daktaro nebijok. Jis geras. Jis šunelių neskriaudžia... Jis tik gydo. Kai atvažiavęs paims analizus, tai iš karto paaiškės, kas čia labiau pasiutęs...

PASLAPTIS

amie nieko nebuvo. Žaisdamas Pauliukas ištepė rašalu sieną. Bijodamas, kad kas nepamatytų, išteptą vietą užklijavo popierium, o pats atsistojo šalia ir pridengė savimi.

Praėjo valanda, praėjo kita bestovint, sutemo, bet Pauliukas nejudėjo, stovėjo kaip tikras sargybinis.

Pirmoji namo parėjo sesuo. Ji įjungė šviesą ir nustebo:

— O ko tu čia smurgsai prie durų?

— Stoviu, — Paulius žiūrėjo prisimerkęs į lempą, žiūrėjo ir staiga viską užmiršo. — Onyte, o kodėl ji šviečia? — paklausė sesers.

— Todėl, kad aš ją uždegiau.

— Su kuo?

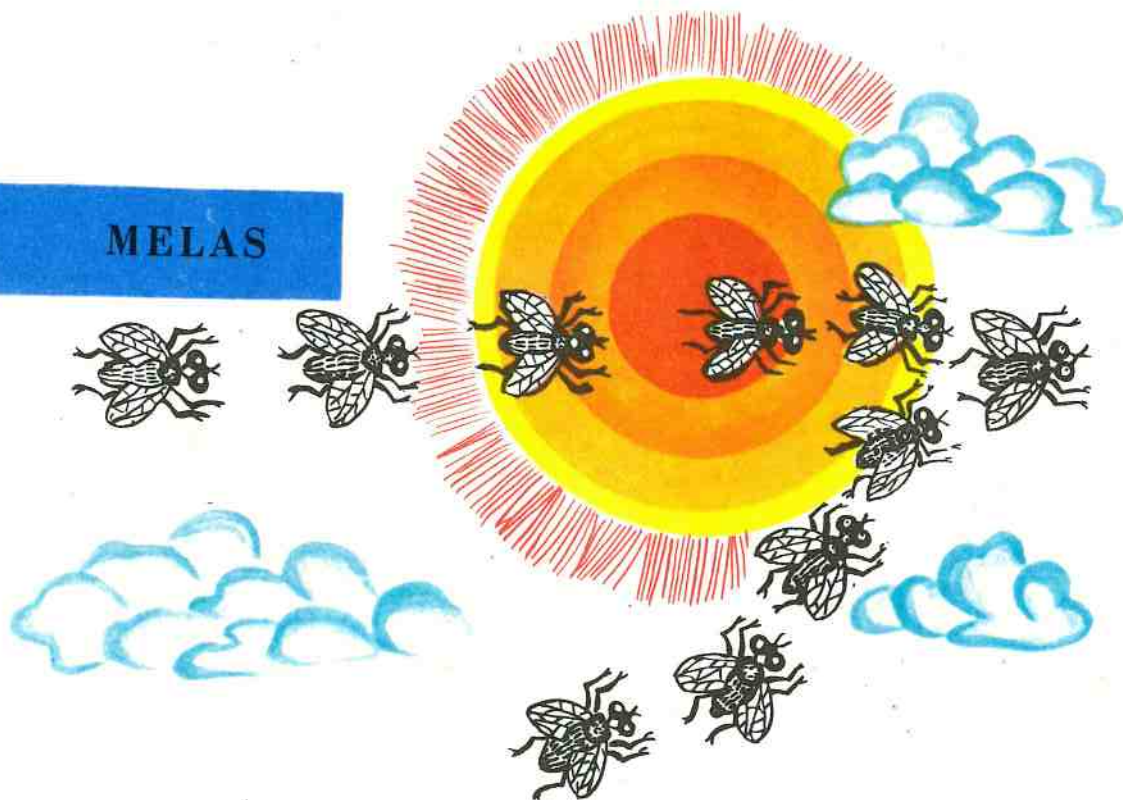
— Su elektra.

— O kas ta elektra?

— Gamtos paslaptis, — rimtai atsakė sesuo ir atsargiai patraukė brolių į šoną. — O ką tu čia slepi?

— Čia sienos paslaptis, — atsakė brolis ir vėl savimi pridengė popieriaus skiautę.

MELAS

rieš pat Poviliuko namus stovi sena aukštamūrė bažnyčia. Prie jos suklaupusios meldžiasi kelios senutės. Berniukas sustojo, apžiūrėjo jas, tįptelėjo močiutei už rankovės ir tyliai paklausė:

- Ką jos padarė, kad čia paklupdytos?
- Matyt, tėvelių neklausė, — išsisuko senoji.
- O kai tėveliai neklausys, jus paklupdys fabrike, taip?
- Nepaklupdys, — senelė neturėjo kada aiškinti. Ji skubiai įsivedė anūką vidun ir greitai persižegnojo.
- O ką tu čia padarei? — paklausė berniukas, neišleisdamas iš akių nė vieno keisto senelės judesio.

— Taip sau, muselę nubaidžiau, — vėl išsisuko senoji, tačiau anūką jau buvo sunku apgauti pirmu pasitaikiusiu žodžiu.

— O kas čia žiemą prileido musių? — nustebeš išpūtė akis.

Senelė pasimetė, todėl ir pyktelėjo:

— Tylėk ir nesidairyk, — sudraudė šnekorių, pasimeldė ir skubiai išsivedė lauk.

Gatvėje buvo šviesu ir gera. Saulės atokaitoje degė varveklių žvakės. Jos tirpo ir varvino šaltas, spinduliuojančias liepsneles.

Parėjęs namo, Paulius nusiprausė, pavalgė ir staiga kažką prisiminė.

— Mamyte, mūsų močiutė myli nuogus vyrus, — pasakė jis labai rimtai.

Senelė buvo pritrenkta. Ji kaip pakėlė rankšluostį prie veido, taip ir sustojo.

— Na, čia dabar!.. — ji dairosi, nieko nesuprasdama, ir nejuokais supyksta: — Iš kur tu tai ištraukei?

— Neištraukiau, bažnyčioj mačiau... Tu nuo jo baidei muses ir kojas bučiavai.

— Na, ir melagis, na, ir netikęs tu vaikas! — neturi ką sakyti senelė.

— O tu jo nevesk, kur nereikia, — užstoja Paulių mama.

— Geras vaikas neturi matyt, ką daro suaugusieji, — nenusileidžia senoji.

Berniukas klauso, klauso besibarančių ir neiškentęs įsikiša pats:

— O geros senelės turi žinoti, kad žiemą musių nėra, kad jos visos į šiltus kraštus išskridusios, pas paukščiukus, o!..

— Teisingai, Pauliuk, — moterys susižvalgo, nusišypso viena kitai ir susitaiko, nė nenujausdamos, ko tas išminčius vėl paklaus jų.

SVEČIAI

K

ai ateina svečių, mama moko sūnų:

- Ką reikia jiems pasakyti?
  - Labas vakaras, — greit pasitaiso Pauliukas.
  - Tai mandagus vaikas! — giria jį nepažįstami žmonės. — O kuo tu vardu?
  - Povilas.
  - Na, matai, koks sumanus vyras! Imk už tai saldinių. Ir sesutę pavaišink.
  - O ką dabar reikia sakyti? — nenuleidžia akių mama.
  - Ačiū už dovanas.
  - Puiku, — paglosto jį mama. — Na, o dabar — bėk pas vaikus.
- Bet svečiai eina ir eina. Pauliukui įkyri visiems kalbėti tą patį. Jis sėdėtų su vaikais ir žaistų, bet jam dar magą gauti saldinių. Todėl, suskambėjus skambučiui, jis išbėga į koridorių pirmas ir vienu atsikvėpimu išpila atėjusiems:
- Labas vakaras. Aš Pauliukas, sumanus vyras. Ačiū už dovanas. Svečiai juokiasi, o mama nepatenkinta.
  - Neišmanėli tu, neišmanėli, — sako jį. — Kas gi taip elgiasi? Pauliukas stovi sutrikęs, dairosi ir, staiga susigriebęs, sako:
  - Mamyte, argi šitie ne svečiai?

BITĖ

Pauliukas susirūpinęs stebi uogienėje nuklimpusią širšę ir bando jai padėti šaukšteliu, bet dar giliau ją įmurkdo ir nusigąsta:

— Tėveli, gelbėk, bitutė skęsta! — sušunka nesavu balsu.

Tėvas prieina artyn, pasižiūri, kas įvyko, šypsosi, bet gelbėti neskuba.

— Ne bitė, bet širšė, — pataiso sūnų.

— Tėveli, ji mirs!

— Taip jai ir reikia.

— Bet ji juk netyčia. Ji nenorėjo...

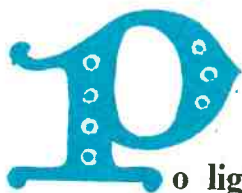
— Išimk ir išmesk į kibirą, — paliepia tėvas ir lėtai sugrižta atgal.

Pauliukui nuo susijaušinimo dreba palūpis. Jis žiūri nusiminęs į zyziančią širšę, į tėvą ir nebežino, ką jam daryti.

— O kai tu nuklimpsi, tau bus dar blogiau, — staiga išbara tėtį ir lengviau atsidūsta.

— O kodėl?

— Todėl, kad tu teturi tik dvi kojas.

Jis tik prisėda prie stalo ir tuoj pat keliasi.

— Ačiū už pietvakarius, — padėkoja močiutei už valgytą ir už nevalgytą.

Tie žodžiai senelei tarsi per širdį eina.

— Anūkėli, — maldauja ji, — na, kiek čia beliko, tik vienos ašaros.

— Ašarų aš visai ne alkanas, tik truputį uogienės, — nenoriai ginčijasi tas.

— O kas iš tų saldumynų? Tik apetitą permuši ir dantukus skaudės, — gąsdina jį močiutė, bet Paulius nepasiduoda:

— O nuo karštos košės gali būti vėžys.

— Na, koks gi dar vėžys? Nuo tokios košelės?... — skėsčioja senoji rankom. — Viename piene išviriau, uogų įdėjau...

— Koks, koks!.. — mėgdžiojasi vaikas. — Karštinis!

Močiutė visai pasimeta ir ima sielvartauti:

— Ir kas per vaikai dabar!.. Nei kūdikiai, nei suaugę. Grūdi, grūdi jiems per jėgą, net rankos įskausta, o jie matai, kuo ginasi!

— O tu negrūsk, — įsikiša tėtis, — kai išalks, pats paprašys.

— Ir aš sakau: neragavęs vargo — žmogus ne žmogus, — pritaria senoji.

— Vargo reikia.

— Reikia, — sutinka ir Paulius. — Bet kodėl jūs man jo niekada nenuperkat?

— Ko nenuperkam?

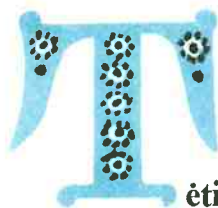
— Vargo.

— Eik tu, kvailuti, kad žinotum, kiek jis kainuoja, nė prasižioti nedrįstum.

— Nesakyk, nesakyk, — nenori nusileisti Paulius. — Už viso pasaulio košę tai nebrangesnis.

RAITELIS

ėtis išsiruošė pas kaimyną Jurką žaisti šachmatais, bet, nesugaišęs nė valandėlės, tuoj pat sugrižo.

— Kodėl taip greitai? — nustebo mama.

— Jurkienė paskubino. Tik susėdom, o ji ir pasiuto: brūkšt visas figūras nuo stalo, o paskui dar išbarė lyg mažus vaikus, tinginiais išvadino.

— Tai už ką ji dabar? — mama dairosi į sūnų, o suirzęs tėvas nieko nepastebi:

— Ar jai naujiena? Penkiolika metų ji tam vargšui Jurkui ant sprando joja...

— Tai gal tu jai ką nors pasakei? — mama atsargiai ji nutraukia.

— Pradėsiu aš, matai, su bobom bartis... Mudu iš vakaro buvom susitarę, todėl ir nuėjau.

Mamytė jau tyli, o tėtis vis dar negali nurimti:

— Pas juos amžinai kas nors ne taip... Geriau duok valgyt!

O po kelių dienų abu kaimynai atėjo žiūrėti televizoriaus. Jiems susėdus, mama ėmė guldyti sūnų.

— Aš neisiu, — Pauliukas ginasi pro ašaras.

— Kas čia dabar? — nesupranta mama. — Šito dar betrūko! Pauleli, kad man nereiktų kartoti.

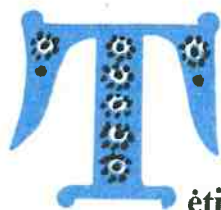
— Mamyte, aš visada klausysiu: ir ryt, ir poryt, ir dar, ir dar, ir dar ryt poryt, tiktai dabar nevaryk. Ir aš labai noriu pasižiūrėti, kaip ta Jurkienė jodinės dėdei Jurkui ant sprando, — kuo nuoširdžiausiai meldžia Pauliukas.

Mama net nustėra.

— Ir tau ne gėda šitaip kalbėti? — nusigrėžus į langą, ji šypsosi ir barasi. — Kas gi žmogum jodinėja?

— Nejodinėja, — sutinka sūnus, — bet tu žinai, kad pas juos amžinai kas nors ne taip...

PLOKŠTELĖ

ėtis padovanojo mamai naują plokštelę. Vakare mama uždėjo ją ant patefono ir ėmė groti. Kambaryje buvo prietema. Pauliukas vaikščiojo aplinkui, vaikščiojo, kraipė galvą ir niekaip negalėjo suprasti, iš kurgi sklinda tas balsas?

— Mamyte, o kur jis pasislėpė? — netverdamas smalsumu, paklausė sūnus.

— Kas? — nesuprato mama.

— Nu, dainininkas.

— Vaikeli, jis niekur nepasislėpė. Čia kaip per radiją, tiktai jo balsas girdėti.

Pauliukas ilgai mąstė, o paskui abejodamas tarė:

— Kai per radiją dainuoja, tada aš matau, kaip jis ateidamas užsidega šviesą. O šitas slepiasi.

— Na, kaip čia tu paaiškinti? — stengiasi mama. — Ta dainelė į plokštelę įrašyta.

- O kaip jis perskaito patamsyje?
- Kas?
- Nu, dainininkas.
- Pauliuk, čia jo nėra, tik adatėlė bėga per išpiautus griovelius ir girdėti seniai įrašytas balsas.
- O kaip ta adatėlė tamsoje pataiko?
- Į ką?
- Į dainininką.
- Vargeli mano!.. Aš jau nemoku tau paaiškinti. Kai pareis tėvelis, mudu jo paklausim.
- Mamyte, bet tada jau bus diena ir mudu be tėvelio viską pamatysim.

KAŲ DUODA ARKLIAI

esuo parėjo iš mokyklos ir, nepasidėjus portfelio, pradėjo klausinėti brolių:

— Pauliau, prašau pasakyti, kokius tu žinai naminius gyvulius?

Broliukas suraukė kaktą, tylomis užlenkė kelis pirštus, vėl juos atlenkė ir nusiminęs tarė:

— Aš naminių nežinau, aš žinau tik laukinius... ir dar tvartinius.

— Ot koks! — sesuo pasideda portfeli, išsiima knygą ir aiškina: — Ar ne vis viena? Svarbu, kad jie žmonių nesibaidytų.

— Tada — karvę, kiaulę... Paskui dar katę, šunį... Ir dar paskui peles.

— Koks tu tamsuolis! — stebisi sesuo. — Ir visai negabus. Tu mokykloje surinktum visus dvejetus.

Paulius stovi ir vėl, krutindamas lūpas, tyliai lenkia pirštus. Jis stengiasi, o sesutė padeda:

— Ir šuo, ir katė, ir pelės — visai ne gyvuliai. Jie nieko žmogui neduoda.

Brolukas kiek nušvinta ir staiga atlenkia visus pirštus.

— Avytė žmogui duoda pirštines, kiaulė — mėsytę, karvė — pienelį... O ką duoda arklys? — susiima rankas ir dairosi į seserį. — O ką žmogui duoda arklys?

— Tu neskubėk, gerai pagalvok, — tarytum mokytoja ragina sesuo. — Kaip per egzaminus.

— Arkliai žmogui duoda uodegas, — greitai pasako Pauliukas ir pats išsigąsta tų žodžių. — Ne, ne uodegas, — tuoj pat pasitaiso ir šypsodamas užbaigia: — Arkliai duoda žmogui kumeliukus.

Sesuo patenkinta šypsosi.

— Teisingai, — pritaria ji. — Bet jeigu tu nori penketuko, tu dar turi žinoti, kad arkliai žmonėms duoda, na, kaip tuos, ne uodeginius siūlus, ne vilnas, bet kaip tuos?.. Nu, kur mudu iš tėvelio švarko traukiam ir nosis viens kitam kutenam?..

— Ašutus, — tvirtai sako Paulius.

— Tu genijus, — atsidūsta sesuo, — bet vis viena iš mūsų mokytojos daugiau kaip trijų negautum.

SENATVĖ

enelė jau kuris laikas gulinėja ant lovos ir negali užmigti. Ji sunkiai vartosi ir dūsauja:

— O tu, varge, mano varge, tai greitai prabėgo gyvenimėlis!.. Tai išgaravo sveikata, lyg aš su skolinta visą laiką būčiau gyvenusi!..

Poviliukas klauso susikaupęs ir bijo net krustelėti — taip jam gaila močiutės. Jo akys pilnos ašarų, o senelė dūsauja toliau:

— Tai bėga laikas, tai skuba... Ir senatvė jau čia pat, — graudina vaiką, — ir mirtis ne už kalnų...

Paulius nebeištveria ir sako:

— Močiute, tai ko tu sėdi čia ant lovos?

— O kur aš sėdėsiu, paukšteli?

— Reikia pasiimt pinigų, nusipirkti bilietą ir išeiti į traukinį.

— O ką mudu tenai darysim?

— Nuo senatvės pabėgsim.

— Gerasis tu mano, — susijaudinus močiutė glausto prie savęs anūką. — Greitas traukinys, bet senatvė dar greitesnė.

— O lėktuvo tai ji vis viena nepasieks.

— Pasieks, vaikeli, ir lėktuvą, ir raketą pasieks.

Pauliukas jaučia, kad būtinai reikia gelbėti senelę, tačiau nieko geresnio nebegali sumanyti:

— Močiute, tada imkim ir paslėpkim nuo senatvės tavo pasą, kad ji niekada niekada nesužinotų, kiek tau metų!

GINČAS

ūrelis vaikų stovi ir stebi, kaip ginčijasi jų draugai:

— Mano tėtukas labai daug valgo mėsos. Jis tvirtas kaip bulius, — giriasi vienas.

— O mano tėvelis labai daug valgo žuvies. Jis plaukioja kaip naras, — nenusileidžia kitas.

— Mano tėtukas turtingesnis.

— O mano — protingesnis.

— Mano tėtis tavo mamai vakar paskolino pinigų, — pučiasi pirmas.

— O mano mama jam neatiduos, — nori būti viršesnis antras.

— Mano dėdė milicininkas. Jis ateis su automatu ir atims tuos pinigus, — gąsdina pirmas.

— O mano dėdė boksininkas. Jis su viena ranka tavo milicininką nutrenks, — neišsigąsta antras.

— Tada tu kvailys, — pritrūksta žodžių pirmas.

— O tu ir kvailys, ir beprotis, — duoda rankom valią antras. Ir abudu skaldosi. Abu plūstasi. Įsikiša suaugusieji, abu išskiria, o kitus išvaiko.

Tėvas parsiveda Paulių už rankos, pasistato priešais save ir aiškina:

- Tu neprasidėk su tokiais vaikais.
- Kodėl? — nesupranta sūnus.
- Todėl, kad jie blogai išauklėti.
- Gerai, tėveli, — prižada Pauliukas.

Bet žodžio jis netesi. Dar tą pačią dieną viską užmiršta ir žaidžia kaip žaidęs.

— O ką aš tau sakiau? — primena kieman išėjęs tėtis.

— Bet jiems su manimi galima, — teisinasi netikėtai užklyptas berniukas. — Aš juk gražiai išauklėtas.

SUVALGYTA KEPURĖ

Pauliukas taip pamėgo klausytis patefono, kad apie nieką kitą ir girdėti nenori. Jis vaikšto aplinkui ir vis prašo:

— Sesyte, na, dar pasuk tuos gražius paukščiukų balsus. Nu, ko tu man nepasuki, nu, ko?

— Užteks, dabar įjunkim televizorių.

Paulius nesileidžia į dideles kalbas, jis sako:

— Kalbėk kaip žmogus, aš gi ne oro piratas.

— Aš žinau, kad tu puikus berniukas, todėl pataupykim plokštelę kitam kartui. Ji greit susigadins, ir paukščiukų daugiau nebebus.

Paulius nenorom įjungia televizorių ir stebi ekrane Bremeno muzikantus.

Jam patinka, kaip asilas, šuo, katinas ir gaidys dainuoja, kaip jie išgąsdina plėšikus, todėl sulaiko kvapą ir paskui juos linksmai kartoja:

— Je, je, je!..

Jis be galo patenkintas, juokiasi, rodo pirštu, džiaugiasi, bet nei iš šio, nei iš to, staiga pribėges, ima ir vėl išjungia televizorių.

— Kodėl tu taip padarei? — nesupranta sesuo. — Tau negražu? Tu jų nemyli?

— Myliu. Man labai gražu, bet geriau pataupykim, kad ir mamytė parėjus galėtų juos pamatyti, gerai?

— Ji nesuspės, — bando paaiškinti sesuo, bet broliukas nesileidžia į jokias kalbas. Jis stovi prie televizoriaus ir neprileidžia jos artyn.

Bet vos tik prasivėrė durys, jis tučtuojau įjungė televizorių ir puolė pasitikti mamos:

— Mamyte, mes tau sutaupėm Bremenus!.. Tik tu pažiūrėk, mamyte! Tik pasižiūrėk, kaip jie dainuoja!..

Bet televizoriaus ekrane jau šnekėjo kažkoks praplikęs dėdė, panašus į Pifo šeimininką Cezarį. Berniukas žiūrėjo į jį, žiūrėjo ir ėmė verksti:

— Kodėl tu juos išvarei, nu, kodėl? Ką jie tau padarė? Kai tu susirgsi, turėsi, kaip dėdė Cezaris, užpykęs suvalgyti savo kepurę! Tave Pifas pripūs ir susprogdins...

— Pauliuk, ką tu čia šneki? — nustebo mama.

— O kam jis Bremenus išvijo?

— Jis neišvijo. Taip reikia. Viena programa baigėsi ir prasidėjo kita.

— Nesakyk, nesakyk... Tikriausiai jie patys nuo tokio biauraus plikumo pabėgo!..

PRIETARAI

atinas Pruncė murkia ir murkia.
Retkarčiais jis marksto įkypas akis ir aštrina nagus į antklodę.

Pauliukas negali nuo jo atitraukti akių. Jam baisiai įdomu ir nesuprantama.

— Močiute, o kodėl jis taip daro? — pagaliau paklausia ir, net pritūpdamas, vėl stebi katiną.

— Poteriauja, — sako senelė.

— O kaip jis poteriauja?

— Meldžiasi.

Pauliukui staiga nušvinta akys:

— Močiute, ir jis į bažnyčią eina?

— Ne, vaikeli, kas jį ten leis!

— Tai kam jis meldžiasi?

— Aš nežinau. Matyt, taip reikia.

— O aš žinau.

— Tai pasakyk ir man, — prašo močiutė. — Tada abu žinosim.

— Jis apsikrėtęs nuodais ir prietarais.

Močiutė tyli ir ilgai ieško tinkamų žodžių, bet anūkėlis už ją greitesnis:

— Senele, o į bažnyčią įėjimas su bilietais?

— Na, ką tu, vaikeli! Už dyka.

— Todėl ir reikia patiems dainuoti...

ai visa Petronių šeima išeina pasi-
vaikščioti, Povilas visada pavargsta pirmas ir ima rūgti:

— Aš noriu namo.

— Tu jau didelis ir gali pakentėti, — sako jam tėtis.

Paulius patyli, patyli ir vėl pradeda iš naujo:

— Nu, kodėl tu manęs negali panešti?

— Tu jau didelis vyras.

— O tu galėk ir vyrus.

— Vyrus nešti milicininkai draudžia.

— Tai seni milicininkai draudė, mėlyni, o dabar jau pilki. Jie nedraudžia.

Tėtis neturi ką sakyti. Tyli ir Paulius. Pro šalį tekina prabėga mašina.

Staiga sūnus vėl atgyja:

— Tada mašiną nupirk: tau nereiks nešti, o man kentėti bus lengviau.

— Matai, koks tu geras. O iš kur aš tiek pinigų imsiu?

— Pirma nueik ir nusipirk pinigų, — moko tėvelį Paulius. — Tu jų negailėk.

— Matai, sūneli, kol tėtis tiek daug uždirbs pinigų, tu jau būsi užaugęs ir pats turėsi mašiną, — įsikiša mama. — Didelę ir gražią.

Pauliukas klauso, klauso ir nesutinka:

— Ir didelis aš nebūsiu toks šykštus. Aš jums visko nupirksiu: ir žalią, ir raudoną mašiną, ir autobusą, ir troleibusą, ir žmonių jums nupirksiu.

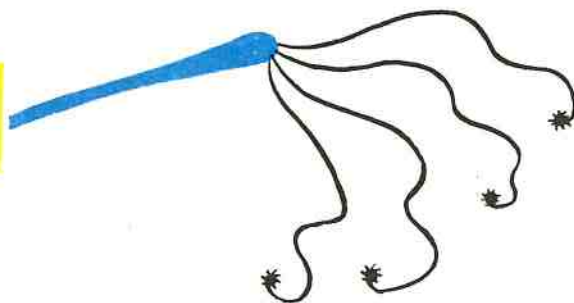
Tėtis pritrūksta kantrybės ir, norėdamas, kad sūnus nesuprastų, sako žmonai svetima kalba:

— Baik tu su juo tas kvailas kalbas. Tegul įpranta. Supykęs užplosiu žemiau nugaros, ir eis kaip didelis.

Paulius klausė, klausė ir, nieko nesuprasdamas, pradėjo juoktis:

— Tai gražiausia! Dėl tų pinigų jūs pasidarėt svetimšaliais

KAS PIRMAS

Paulius pešasi su draugu — net skvernai dulka. Mama juos išskiria, užploja abiem, paskui klausia:

— Kuris pirmas pradėjęs?

Mušėikos tyli, nukorę galvas, žiūri iš papildų vienas į kitą ir nieko nesako.

— Kaip jums ne gėda? — gaudina nusikaltusius mama. — Susimušit, užsigausit, pradės kraujas bėgti, reikės pas daktarą eiti, jis jus adatomis badys, visokiais neskaniais vaistais girdys... Ar ne geriau taikiai gyventi?

— Jam ir taip reikės pas daktarą eiti, — staiga prabyla Paulius.

— O kodėl? — klausia mama.

— Todėl, kad jis psichinis.

— Tai štai koks tu! — supyksta mama. — Jei taip, stok į kampa ir nesidairyk! O kai pareis tėvas, dar ir jis tau pridės, aišku?

— Aišku.

Pauliukas stovi ir nejuda. Retkarčiais dėbteli per petį ir, pamatęs pareinant tėvą, nubėga jo pasitikti.

— Sveikas! — sako jam tėtė.

— Sveikas, — pasisveikina sūnus ir nelaukia, kol pradės kalbėti mama. — Ar tave tėvelis mušdavo? — eidamas šalia, klausia jis tėčio.

— Kai kada pasitaikydavo, — nesigina tas.

— Labai?

— Jei kaltas būdavau, nepasigailėdavo.

— Ir tavo tėvelį mušdavo?

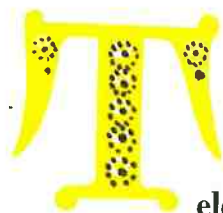
— Manau, kad ir jam įkrėsdavo.

— O senelio tėvelį?

— Na, tam tai kliūdavo daugiausia: ir nuo savų, ir nuo svetimų, ir nuo ponų, ir nuo prasčiokų...

— Tai kaip dabar sužinoti, kuris pirmas pradėjo muštis?..

elevizorius pranešė baisią naujie-
ną: Amerikoje rasistai nušovė įžymų žmogų. Visi namiškiai, išgirdę
šią nemalonią žinią, prityla, nuščiūva, o Pauliukas išsigąsta, palenda po
stalu ir balsu pravirksta.

— Kas tau? — pasilenkęs klausia tėtis.

— Aš bijau, — dreba berniukas.

— O ko tu bijai?

— Kad užaugęs nenušaučiau to gero žmogaus.

Tėvas glosto jo papurusią galvelę ir neskubėdamas ramina:

— Poviliuk, juk tu geras berniukas, tu užaugęs niekada nešaudysi į
žmones.

— Nešaudysiu, — sutinka berniukas ir šniurkši nosimi. — Bet aš galiu
pasigerti!

Tėvas dar labiau susirūpina. Pasisodina jį ant kelių, glamonėja ir dar
atsargiau aiškina:

— Poviliuk, juk tu ne girtuoklis. Tu niekada negersi degtinės.

— Negersiu, — sutinka ramindamas sūnus.

— Tai ko tu verki?

— Tėveli, bet aš gi vyras...

ovilas guli vienoj kėdės pusėj, o
 Vytas — antroj, ir abu kuo smarkiausiai šaudo.

Staiga Pauliukas nutyla.

— Anūkėli, eik valgyt! — tuo metu jį pašaukia močiutė.

Kareivis tyli.

— Ar tu girdi?! — primena jam senoji.

Tylu.

— Na, kiek gi aš tave galiu šaukti!? — pyksta senelė.

— Ar tu nematai, kad aš jau nušautas! — netenka kantrybės ir tas, tačiau iš vietos nepajuda.

Močiutė sunkiai keliasi, eina prie jo, pavarto gulintį, pačiupinėja ir sako:

— Juk tu nenušautas, tu tik sunkiai sužeistas. — Ji apmuturiuoja nukentėjusį rankšluosčiu ir nusinešus pasisodina prie stalo. — Dabar valgyk, jei nori greičiau pasveikti.

Sužeistasis kerta košę, geria pieną ir, kažką prisiminęs, paslaptiškai klausia senelės:

— Močiute, o iš kur tu sužinojai, kad aš tik sužeistas?

— Vytukas pasakė, — tupinėja senoji. — Jis geras vaikas, jis net sužeisti tavęs nenorėjo.

Pauliukas tyliai valgo, kažką labai įtemptai mąsto ir pagaliau nusprendžia:

— Tave pačią už tai reikia sušaudyti!

— Už ką?! — net tūpteli išsigandus močiutė.

— Už tai, kad tu Vytuko šnipas.

DUJOKAUKĖ

ražią sekmadienio dieną Paulius išsiruošė pas tetą Adele. Įkeltas į vagoną, jis tuoj pat prilipo prie lango ir ilgą kelio galą dairėsi į lekiančius pro šalį namus, medžius ir žmones. Jam viskas buvo be galo įdomu. Jis šūkčiojo, rodė pirštu ir kvietė visus žiūrėti.

Tačiau vienoje stotelėje į vagoną įlipo girtas žmogus ir atsisėdo priešais. Meilindamasis vaikui, jis vartė akis, statė ragus, bet Pauliaus tai nelinksmino. Jis bailiai glaudėsi prie tėčio ir, išplėtes akis, tylėjo. Nuo to vagone pasidarė nejauku ir šalta. Žmonės nustojo šypsotis. Garsiau subildėjo ratai. Bet ilgainiui Pauliukas užsimiršo ir, pažvelgęs į keistai, dviem eilėm priešpriešais sustatytus minkštasuolius, vėl garsiai suriko:

— Tėveli, tėveli, tu pažiūrėk, kaip juokinga: pusė žmonių važiuoja į Vilnių, o pusė iš Vilniaus!

Keleiviai nusijuokė, o girtas — labiausiai. Ir, matyt, norėdamas palenkyniauti su berniuku sąmoju, jis užbosavo:

— O kas gi šneka su žmonėm, nenusiėmęs dujokaukės?

Pauliukas persibraukė ranka per veidą ir nustebo:

— Kad aš be dujokaukės...

— Negali būti! — tai dar labiau prajuokino girtąjį. — Tu gerai pasičiu-pinėk!

Paulius dar kartą perbėgo pirštais per akis ir skruostus.

— Nėra! .. — patikėjęs apgaule, visai pasimetė ir ėmė dairytis į žmones.

— Nejaugi tavo toks veidelis? — pasijuokė žmogus ir ant pusės žodžio užmigo.

Berniukas nutilo. Jis vis dar laukė pagalbos, bet žmonės tylėjo. Užkan-
dę žadą, jie lėtai suposi ant iešmais bildančio vagono sėdynių. Tėtis pakilo
ir persėdo su Paulium į kitą vietą.

— Kodėl jis? — kone verkdamas, berniukas visą kelią graibė savo veidą
ir, nieko negalėdamas suprasti, klausinėjo tėčio: — Nu, kodėl?.. Nu,
kodėl jis taip pasakė?

— Nekreipk dėmesio, — ramino jį tėvas. — Jis girtas.

Traukinys švilpė toliau. Žmonės įvairiai aptarė įvykį. Paskui pritilo,
užsiėmė savo darbais ir viską užmiršo, tik Paulius vis tebežiūrėjo į už-
migusį žmogų ir rankute graibė veidą...

Taip bevažiuojant, atėjo konduktorius ir prižadino išgėrusį. Jis ilgai rau-
sėsi kišenėse, bet bilieta nerado. Pareigūnas jį pakėlė nuo suolo ir liepė
sekti paskui.

— O kur jį veda? — nenuleisdamas akių, paklausė Paulius.

— Kur jį ves!.. Į gerą vietą, — neslėpdamas pykčio, atsakė tėtis.

Berniukas stebėjo einančius žmones, stebėjo ir neišlaikęs peštelėjo už
rankovės konduktorių:

— Dėde, tu ir jam uždėk dujokaukę.

— O kam? — nustebęs atsigrėžė pareigūnas.

— Kad jis vaikų negąsdintų.

PASKUTINIS KLAUSIMAS

Sunkiausia Povilui vakarais, kai reikia visus palikti ir pirmam eiti miego. Sunku, nes jis pats mažiausias ir turi būti geras visiems. Jis dar nori žaisti, būti visų akyse ir nesupranta, kad tokio pat dėmesio iš jo laukia ir kiti.

— Pauliau, kieno tu sūnus? — padėjęs laikraštį į šalį, klausia tėvas.

— Močiutės.

— Argi tik jos? — tėtūšis vylėsi išgirsti kitą atsakymą, ir todėl jis truputį nepatenkintas.

Pauliukui suspurda širdelė, ir jis tučtuoju pasitaiso:

— Ir truputėlį tavo.

Tėtis jį glosto ir šypsosi, bet ir mama žiūri į sūnų meiliomis akimis ir kažko laukia.

— Ir dar truputį mamytės, — Pauliukas nenori užgauti ir jos. — Ir dar Onutės, ir dėdės Prano... Visų! — nieko nenori nuskriausti berniukas, nes visi jam geri, visi mieli, visi pataikauja, bet labiausiai — močiutė.

— O kuo tu būsi užaugęs? — dabar klausia mama.

Bet Povilas jau pamokytas. Jis žiūri kiekvienam į akis ir greita sako:

— Pirmiausia būsiu mokytojas, kaip mama. Antriausia — daktaras, kaip tėtis. Dar paskui būsiu mokinyš ir pensininkas, kaip mūsų senelė.

Tačiau jis negali užmiršti ir savo norų:

— Bet labiausiai būsiu kosmonautas — motociklų meistras.

Juokas nustelbia televizorių. Visi patenkinti ir laimingi, tik močiutei lyg ir pavydu truputį... Ji vargo visą dieną, ji tupinėjo apie anūką, o dabar... sunkiai keliasi ir sako:

— Na, pasakyk visiems labanakt, ir eisim... Jau laikas.

Taip nesinori gulti, bet ir kaprizytis nepatogu, kai į tave taip meiliai žiūri šitiek akių!

— Saldžių sapnų su pipirais, — atsisveikina Paulius su tėčiu.

— Užmerk akytes ir neklypuok! — šie žodžiai skiriami seseriai.

— O tau, mamyte, aš pasapnuosiu slibiną ir pagausiu jį už uodegos, raudonos...

Jau atsisveikinta su visais, nusirengta, atsigulta... Močiutės pasaka plaukia kažkur pro šalį. Tyliai tariami žodžiai migdo, supa ir lenkia galvelę į šoną...

Kažką prisiminęs, Paulius pasigraibo apie save ir atsisėda:

— O kur mano Džonis?

Močiutė jau turi paruošus negriuką ir guldo šalia.

— O šautuvas?

Iš kito šono padėtas ir šautuvas. Daugiau nebėra jokių kliūčių. Reikia miegoti, bet pro debesėlio kraštą šypteli mėnulis.

— Močiute, ar mėnulio lovytė apvali? — dar spėja paklausti ir užmiega.
— Labanakt, — tyliai atsisveikina senelė, pirštų galais išsineina iš kambario ir praneša: — viskas, šiaip taip užspaudžiau.

Šeima lengviau atsidūsta, ir kiekvienas vėl imasi darbo. Močiutė pritildo televizorių, mama užgula sąsiuvinus, sesutė mokosi pamokas, o tėvas vienas stumdo šachmatų figūras...

1956 – 1973

TURINYS

MANO BROLIUKAS POVILIUKAS

Gandro dovana	7
Belaisvis	9
Pokalbis	10
Zuikutis	12
Šešelis	13
Medkirtys	14
Televizorius	15
Liūto tėvas	16
Katinas Pruncė	19
Padėjėjas	21
Tėtis	23
Kojų delnai	24
Paslaptingumas	25
Iškyla	27
Supuvę pirštai	29
Rūpintojėlis	31
Prigėres laikas	32
Miegadienis	35
Sniego sultys	36
Pasaulio kūrėjas	38

AŠ — KOSMONAUTAS, MOTOCIKLŲ MEISTRAS

Kodelėlus	43
Saulė	45
Raišteliai	46
Vėjas	46
Medaliai	47
Mėnulis	49
Sargis	50
Lietus	51

TURINYS

Karvė	52
Lėktuvas	54
Dailininkas	55
Traukinys	56
Pasaka	57
Fabrikas	59
Miškas	60
Sesutė	62
Garbės lenta	63
Mįslė	64
Rašalo jūra	66
Vienatvė	68

KAI BUVAU DIDELIS

Gintaras	73
Pasiutimas	74
Paslaptis	75
Melas	76
Svečiai	78
Bitė	79
Vargo kaina	80
Raitelis	81
Plokštelė	82
Ką duoda arkliai	83
Senatvė	86
Ginčas	87
Suvalgyta kepurė	88
Prietarai	90
Svetimšaliai	91
Kas pirmas	92
Vyras	94
Kareivis	95
Dujokaukė	96
Paskutinis klausimas	98

JAUNESNIAM MOKYKLINIAM AMŽIUI

Витаутас Петкявичюс
ПОЧЕМУЧКА. Повесть из миниатур

На литовском языке
Художница Альбина Макунайте
Издательство «Вага», Вильнюс, пр. Ленина 50

Vytautas Petkevičius
KODELČIUS. Mintatiūrų apysaka

Redaktorė A. Mickienė
Techn. redaktorius V. Zdancevičius

Korektorė R. Gabrielavičienė
Duota rinkti 1974.III.28. Pasirašyta spaudai 1974.IX.3. Leidinio Nr. 7651.
Ofsetinis popierius Nr. 1, formatas 84×108^{1/16} — 3,25 pop. l.=10,9 sp. l.; 8,3
leid. l. 50 000 egz. Užsak. Nr. 456. Kaina 82 kp

„Vagos“ leidykla, Vilnius, Lenino pr. 50
Spaudė K. Požėlos spaustuvė, Kaunas, Gedimino 10

P 0762—185 111-74
M 852(10)-74

V.L2
Pe 218

Kaina 82 kp

Kaina celofanuotu viršeliu 1 rb 7 kp